СЕРПЕНЬ
1972
Київ

Рік видання 46-й
№ 16 (890)
Ціна номера 12 коп.

ЕРЕЦЬ

НЕПЕДАГОГІЧНА ПОЕМА

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

Спочатку його захищала бабуся...

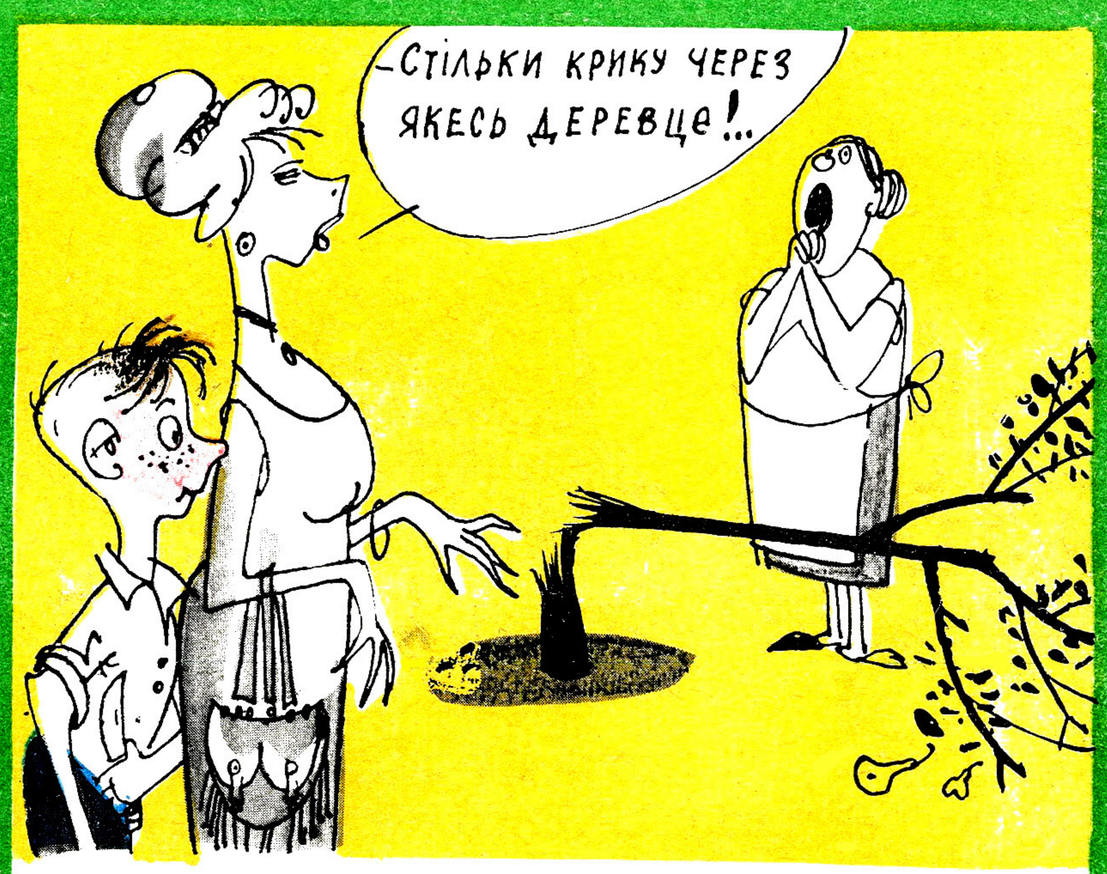

Потім — матуся.

Згодом — таточко.

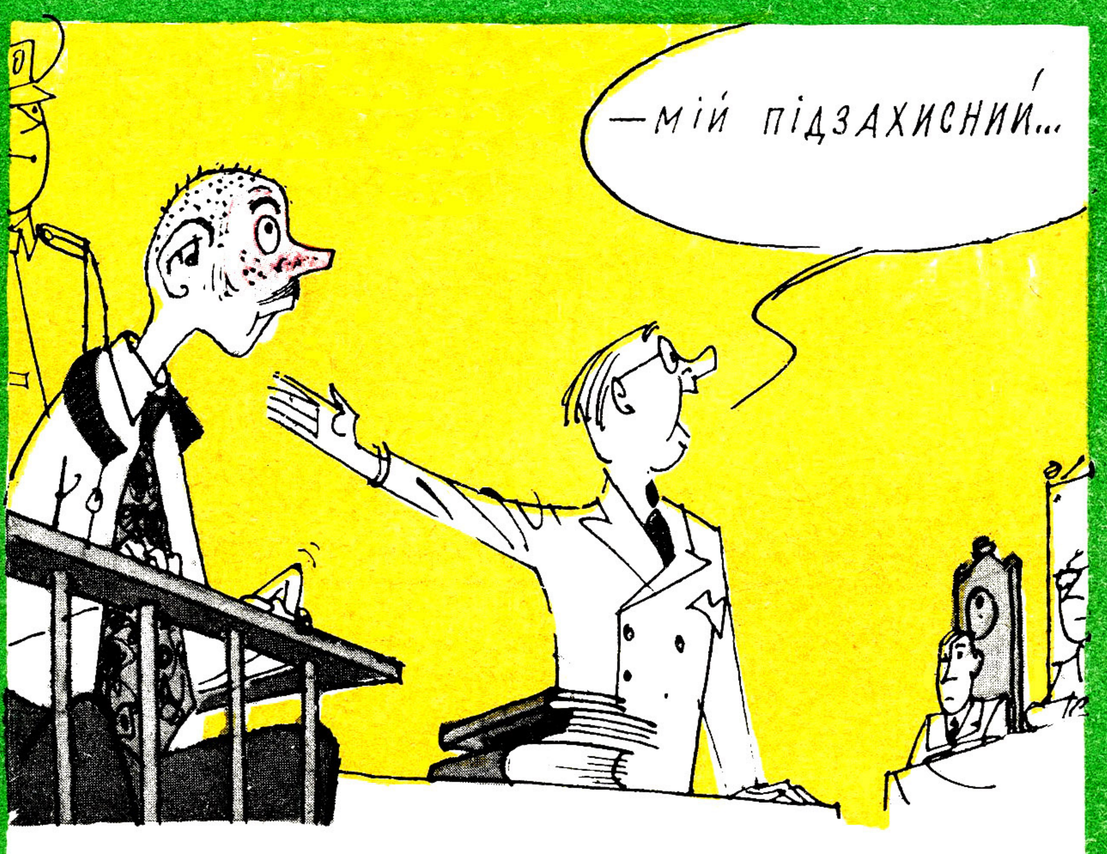

А потім — чужий дядечко.

ЩЕ ПРО ГІГАНТОМАНІЮ

Мал. В. ГЛИВЕНКА

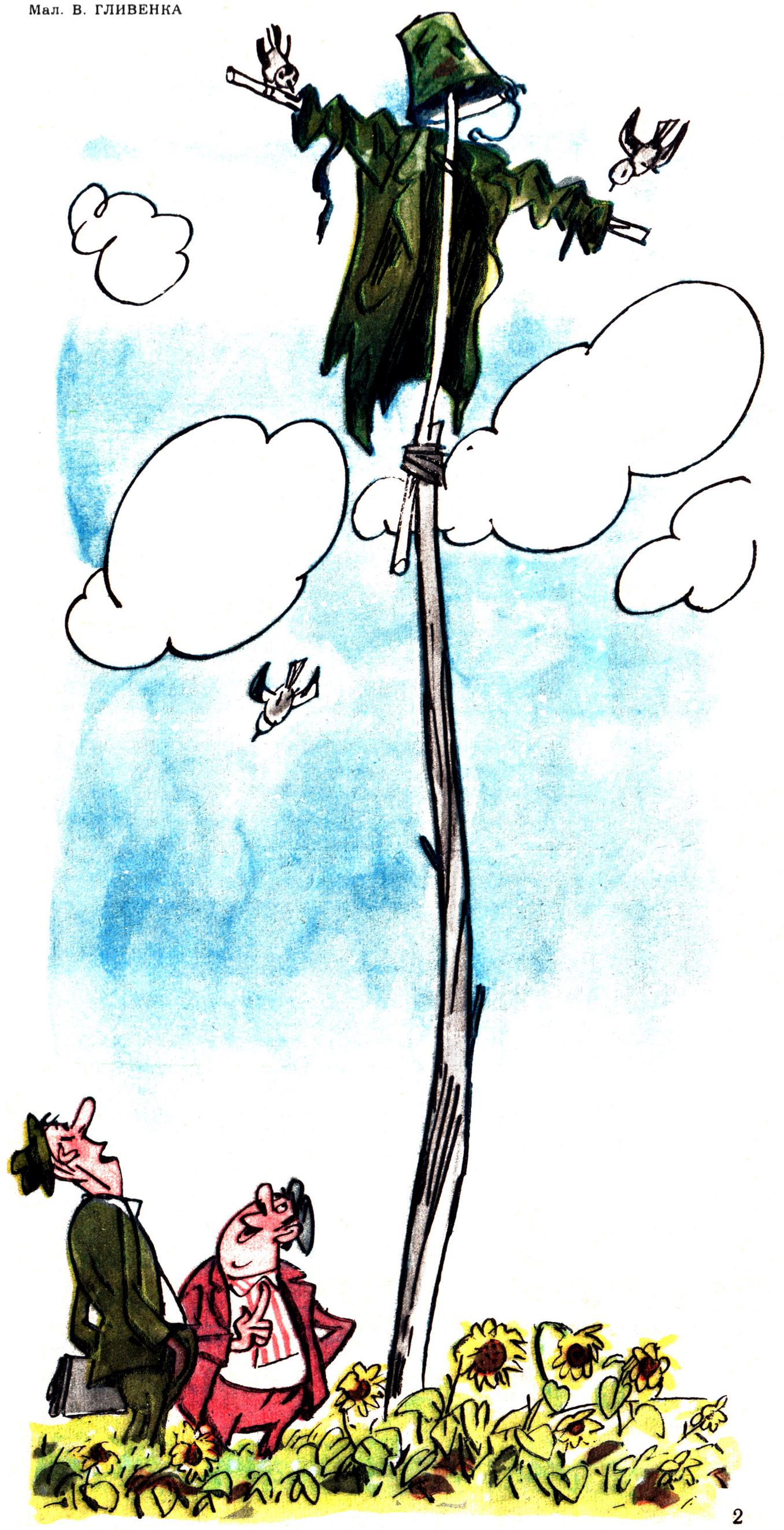

— Майте на увазі, що у нашому районі — найвище опудало на всю область.

Телеграфне Агентство Перця

ХОЛОД НЕ СТРАШНИЙ!

Чи можна взимку працювати в неопалюваному приміщенні? Виявляється, можна. Такий експеримент було проведено торік за ініціативою В. Ф. Секретарьова — начальника ремонтно-будівельного управління Київського міськздороввідділу.

Розпочавши навесні 1971 року ремонт котельної у лікувально-виробничих майстернях психоневрологічного диспансеру, управління припинило всі роботи восени. Цілу зиму люди зігрівалися у майстернях інтенсивною працею, значно продуктивнішою, ніж до початку ремонту.

Нині В. Ф. Секретарьов розробляє рекомендації по самозігріванню на новий осінньо-зимовий період.

НАДІЙНА ОПОРА

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ. (Власкор ТАП). Книга — велика сила. У цьому наочно переконуються мешканці селища Градизька Глобинського району. Вони вже багато років спостерігають за своєю напіврозваленою бібліотекою, стіни і стеля якої тримаються лише тому, що їх підпирають книги. Для дальшого укріплення бібліотеки райвиконком і районний відділ культури вирішили завезти до Градизька велику партію нових книг.

БРАКОНЬЄРАМ — БІЙ!

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ. (Кор. ТАП). Непримиренну боротьбу з браконьєрством оголосили керівники Білоцерківського будівельно-монтажного управління № 60. Завдяки їхнім героїчним зусиллям у селі Великій Бугаївці Васильківського району немає жодного браконьєра — майстра хижацького вилову риби.

Це пояснюється, зокрема, відсутністю риби в ставку, а також і самого ставка, який Білоцерківське БМУ-60 мало збудувати для колгоспу «Промінь» ще минулого року. Але не будує — щоб не розводити браконьєрів.

ЩАСЛИВИЙ КІНЕЦЬ

Чимало книголюбів вважають, що головне у повісті чи романі — щасливий кінець. І з цього погляду книгу М. Божаткіна «Доручення військмора Недолі», видрукувану Одеською типоофсетною фабрикою, можна рахувати ідеальною — кінець у ній є. І таки щасливий. А от початку немає зовсім. Його надрукувати просто забули.

СУТТЄВА ПОПРАВКА

У № 13 нашого журналу під рубрикою «Телеграфне Агентство Перця» було надруковано замітку «Щоб не скаржилися», в якій говорилося про те, що працівники Ворошиловградської взуттєвої фабрики № 8 замість бракованого взуття надсилають споживачам іще більший брак.

Торговельники селища Українки Обухівського району на Київщині просять адміністрацію ТАП внести суттєву поправку в це повідомлення. Вони мали вже не одну нагоду переконатися в тому, що ворошиловградські взуттєвики замість бракованої продукції взагалі нічого не надсилають. Так, замість повернених на фабрику у жовтні минулого та у лютому цього року семи пар жіночих туфель тут не одержали поки що нічого.

Почин ворошиловградців підхопили й працівники Білоцерківської взуттєвої фабрики, які теж не обміняли бракованих жіночих туфель, повернених їм ще півроку тому.

Переваги такого методу очевидні: жоден із покупців тепер на погану якість взуття скаржитися не наважиться! Бо позбудеться й того, що купив.

2

ГРУДИНКА З РОЗ'ЯСНЕННЯМ

Скажу відразу: Дмитро Андрійович — цікавий співрозмовник. Поговориш з ним годину-другу — і просто-таки всіма звивинами мозку відчуваєш, як розширився твій світогляд.

При цьому характерно, що Дмитро Андрійович не вчитель, не вузівський викладач і не лектор товариства «Знання». Д. А. Нарица обіймає скромну посаду директора Львівського м'ясокомбінату. Але коли треба щось ясно розтлумачити, то Дмитрові Андрійовичу просто, скажу вам, рівні нема.

...Перед травневими святами м'ясокомбінат влаштував у двох центральних гастрономах Львова виставку-продаж своєї продукції.

Якось уже так повелося, що на виставках завжди прагнуть показати найкраще з того, чим хто багатий. І м'ясокомбінат теж так зробив. Відвідувачі милувалися виставкою, купували експонати, дегустували, відтак бажаючі записували свої враження у спеціальну книгу. Бажаючих виявилося тридцять сім. І з них двадцять чотири висловили своє глибоке невдоволення якістю продукції.

Дмитро Андрійович одразу ставить все на свої місця:

— Смак — це, знаєте, така справа... Як то мовиться, кому попадя, а кому попова дочка. Тим більше, що кожен Івась має свій лас, а кожна Пашка — свої замашки.

Як бачите, влучно, образно й цілком переконливо. Бо, й справді, з тими покупцями, коли до кожного прислухатися, до дідька мороки. Приходить отакий вередун у магазин і крутить носом: йому, бач, грудинка видається зажирною, товщина шпигу його не влаштовує.

— Але ж, як то мовиться, на кожний чмих не наздоровкаєшся, — уточнює Дмитро Андрійович.

І правильно.

Трохи гірше, щоправда, з товарознавцями торгів. Ці вже не просто носом крутять, а підступаються до грудинки з лінійками. І починають вимірювати товщину шпигу. Бракують продукцію.

— Порушення роблять! — пояснює Дмитро Андрійович.— Не мають вони права бракувати без представника м'ясокомбінату.

— А хіба від присутності представника шпиг у грудинці потоншає?

— А що ми можемо змінити, коли одержуємо від колгоспів сальних свиней більше, ніж м'ясних. Де маємо сало дівати?

— Якщо, — кажу, — на комбінаті бракує потрібної сировини для виробництва повноцінної грудинки, то варто, вочевидь, робити щось інше.

— Еге, — поблажливо передражнює мене Дмитро Андрійович, — «щось інше». А як же бути з асортиментом? Він же в нас не витанцюється! А тоді й план полетить, і прогресивка, і премії, і фонди стимулювання...

І мені знову все стає зрозумілим. Змушений і тут погодитися з Дмитром Андрійовичем: нічого з тим покупцем не станеться, коли він, заради таких святих речей, як план і прогресивка, заплатить разок-другий за грудинку, а одержить натомість «саму салу». Тим більше, що від сала ще ніхто не вмирав.

Правда, в місті Бориславі санітарні лікарі якось було перелякалися й сполоху наробили. Завітали в магазин, нюхнули грудинку й тут же поробили аналізи. І негайно заборонили продавати ту грудинку в усіх магазинах.

— От бачите, як вони роблять, — апелює Дмитро Андрійович. — Як то мовиться, і сам не гам, і другому не дам.

Одне слово, понад півтори тонни грудинки та корейки поїхало з Борислава до Львова, на комбінат. Дізнавшись про це, комісія державної інспекції по якості товарів кинулася перевіряти й встановила, що в першому цеху, крім повернутої з Борислава, лежить іще понад шість тонн непридатної грудинки. Її, звісно, забракували.

— Панікери! — дає цим діям точну кваліфікацію Дмитро Андрійович. — Як то мовиться, діла на копійку, а розмов на карбованець.

Розмов, щоправда, виявилось не на карбованець, а на двадцять тисяч. Саме в таку суму вилилися штрафні санкції за випуск бракованої продукції.

Дрібниця, звісно.

Але неприємна.

— Що ж вдієш, — зітхає Дмитро Андрійович. — Як то мовиться, людям язика не зав'яжеш. Тим більше, що ті інспектори ставляться до нас явно упереджено.

— Це дуже погано, коли ставляться упереджено, — співчуваю я. — І в Ташкенті ж, мабуть, теж упереджено?

— У Ташкенті? — напружено зморщуючи чоло, згадує Дмитро Андрійович. — Ах, у Ташкенті! Ні, там інша справа...

«Інша справа» виглядає так. На м'ясокомбінаті є спеціальний цех медичних препаратів, який, зокрема, випускає інсулін. Відправили його в Ташкент, а там майже двадцять тисяч флаконів (половину партії) визнали непридатними, відправили назад.

— Нічого страшного тут нема, — терпляче роз'яснює Дмитро Андрійович. — Це ж звичайний оптичний брак.

Назва, мушу визнати, мені сподобалася. Гарно звучить. По-науковому. Гірше, коли брак буває таким, що йому й назви не придумаєш. Комбінат постачає магазинам фарш, розфасований у пакети. Фасують у папір, який одразу розмокає й розповзається, відтак відділити один пакет від одного неможливо. Покупці на це скаржаться, продавці стогнуть, санінспектори забороняють, а керівники м'ясокомбінату тим часом сушать собі голову, яку б то назву придумати цьому бракові.

Невже ж, може запитати читач, на комбінаті тільки назви придумують і більше ніяких заходів не вживають?

Чого ж, вживають.

Принаймні для того, щоб брак не дуже на очі вилазив. Раніше, скажімо, у накладних ставили штамп цеху. Відразу було знати, з ким розмову вести. Тепер цього не роблять. Раніше у тих же накладних вказували годину випуску і термін реалізації, що особливо важливо для продуктів, які швидко псуються.

Тепер, про всяк випадок, і з цим покінчено.

Дмитро Андрійович Нарица очолює комбінат порівняно недавно. Та й за освітою він не технолог, а інженер-механік. Отож, можливо, й не відає, яких ще треба вжити заходів до ліквідації браку. Але, безумовно, приємно, що він за порівняно короткий строк навчився так популярно все розтлумачувати, так своєрідно все виправдовувати.

У цьому, як уже мовилося, йому рівні немає.

О. КРУКОВЕЦЬ.

м. Львів.

Мал. С. ГЕРАСИМЧУКА

— Що замовлятимете?

Мал. Є. СЕНДЗЮКА

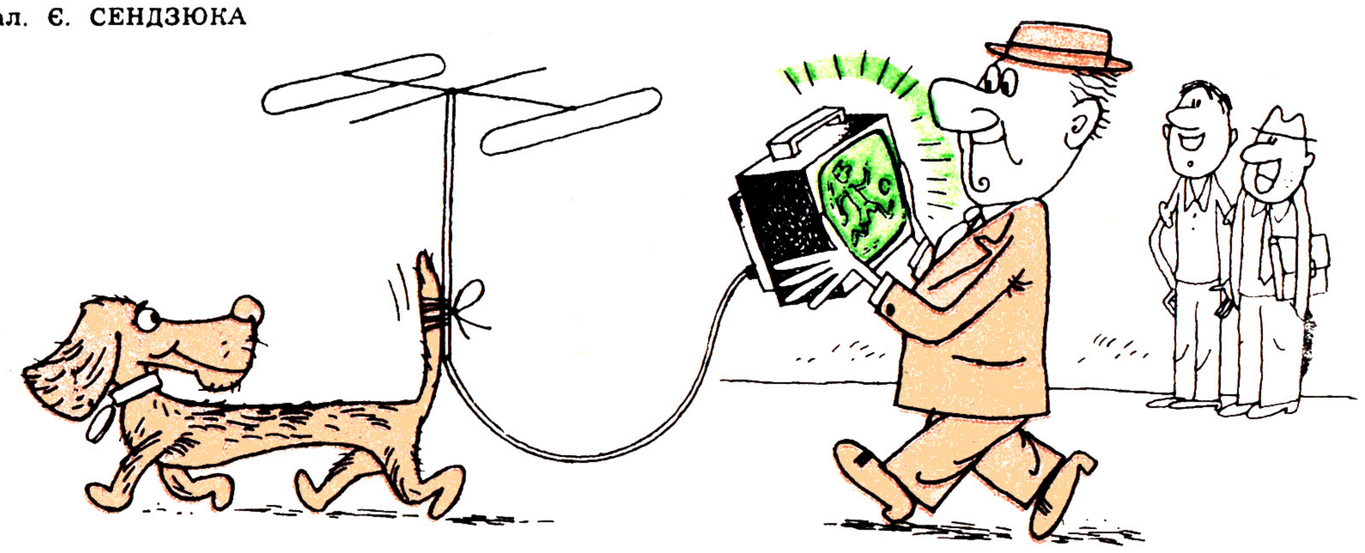

Без слів.

Дали перцю!

На пасіці ширмівської артілі «Україна» (Погребищенський район), — писали нам колгоспники, — завівся трутень. На відміну од звичайних трутнів, цей, в особі пасічника П. П. Себала, розвинув бурхливу діяльність: качав мед у власні бідони, викачував із пасіки відпущені для її потреб цукор, дошки тощо.

Листа було перевірено. Факти, наведені в ньому, ствердились. Як повідомив редакцію начальник Вінницького облуправління сільського господарства т. Кондратюк, цього трутня на пасіці вже немає. Рішенням правління артілі пасічника П. П. Себала з роботи знято. А завдані збитки відшкодовано за його рахунок.

ПОКИ НАСТАНЕ БЕЗСМЕРТЯ...

Футурологи вважають, що років через сто п'ятдесят-двісті людина практично досягне біологічного безсмертя. Теоретично вже й тепер усе гаразд. Досить навчити матриці наших клітин штампувати генетичний код без браку, і маєте безсмертя. Живіть хоч тисячу років. А можна й більше. Від теорії до практики рукою подати. Але поки теорія і практика в цій справі подадуть одне одному руки, люди помиратимуть. І їх доведеться ховати. На кладовищах.

І тут виникає конфлікт. Питання одне каверзне виникає: що легше—навчити матриці наших клітин штампувати генетичний код без браку чи впорядкувати справу поховання покійника?

Факти, які ми наведемо нижче, свідчать, що це не таке вже й риторичне питання.

Чотири роки тому автори цих рядків двічі на сторінках «Перця» розповідали про невеселі поховальні справи. (Див. «Помирать нам ранувато», «Перець» № 2 і «Помирать нам таки ранувато», № 22 за 1968 рік). Автори глибоко усвідомлюють, що веселих похорон бути не може, але, кажучи «невеселі поховальні справи», вони мають на увазі картину, коли до природного горя й суму ще прив'язується штучно створений клопіт і тяганина.

Віддати покійнику належне, поховати його без клопоту і сьогодні так само складно, як і чотири роки тому.

Ми не будемо повертатися до двох попередніх фейлетонів, не будемо робити аналізу і дослівно порівнювати, які відбулися зміни в справі поховання за минулі чотири роки. Кого цікавлять порівняння, той може заглянути у підшивку «Перця» за 1968 рік і прочитати вищезгадані фейлетони. Ми можемо тільки сказати, що справи поховальні, звичайно, покращали, але... Але коли б не було «але», не довелося б писати про все це втретє.

Чотири роки тому ми писали, що чимало часу витрачається для того, щоб оформити довідку про смерть у загсі. Тепер теоретично одна інстанція скорочується, бо працівник загсу мусить сидіти безпосередньо в поховальній конторі. Теоретично мусить, а практично не сидить або запізнюється.

І ось вам «сценарій» одних тільки похорон.

Дев'ята година ранку. Працівника загсу в конторі ще немає. Вінків ще не було і невідомо коли будуть. Вінки нарешті є, але зробити написи на стрічках не можна, бо художника вже нема. Отже, практично вінків немає теж. А час іде. Ще треба домовитись про автокатафалк. Виявляється, що тут і домовлятися нічого. Коли буде, тоді й надішлють. Не коли вам потрібно, а коли буде. Що поробиш... Двадцяти чотирьох автобусів-катафалків для такого міста, як Київ, таки малувато. Малувато, хоч плач, хоч скач, а хоч скаржся у найвищі інстанції. Із запізненням на добрих три години автокатафалк нарешті приходить. Боже правий, у якому він вигляді! Немає мови ні про елементарну естетику, ні про елементарну санітарію. Починаються дебати з водієм, кому прибирати катафалк і чи взагалі варто його прибирати. Доводиться приймати компромісне рішення, і катафалк разом із водієм прибирають усі присутні, за винятком, звичайно, покійного.

Оркестру немає...

У 1968 році було два оркестри, зараз їх аж... три. Тоді ж таки йшлося про радіофіковані катафалки, але, як видно з усього, з експериментальної стадії діло так і не вилупилося. «Диких» оркестрів — скільки завгодно. Платіть гроші, і гратимуть хоч до вечора. Але чому ці гроші мусять іти повз державну кишеню?

У спеціалізованій конторі комунально-побутового обслуговування кажуть, що багато оркестрів утримувати... нерентабельно (?), але ж чому б тоді хоч не впорядкувати «дикі» оркестри, не укласти з ними договорів?

Час іде... І він невмолимо наближається до того моменту, коли «вырыта заступом яма глубокая» і покійника слід опускати в цю яму. Земля не замерзла, і «яма глубокая» вирита без особливих пригод. Але досить глянути на тих, хто орудує заступом, і скорбота, жаль за покійником поступаються місцем огиді і обуренню. Вигляд у могильників такий, ніби вони тільки-но прийшли із занять на курсах службового собаківництва. Ніби люті вівчарки безжально шматували їхні штани і ватянки. Могильники брудні і обдерті, як опереткові жебраки, неголені, нечесані і невмивані, а дух «спиртуозності» розноситься такий, що біля них небезпечно запалювати сірник. Ані найменшої поваги ні до пам'яті покійника, ні до людей, що прийшли провести його в останню путь.

Ще чотири роки тому йшлося про спецодяг для працівників кладовищ. Автори й тоді були далекі від ілюзій. Про чорні фраки з галунами і високі шовкові циліндри вони, відверто кажучи, не мріяли. Йшлося про звичайні чорні спецівки із «чортової» шкіри або хоча б чорні комбінезони. Питання це залишилося відкритим тоді, ніхто не поспішає його закрити й тепер. Чорних спецівок чи комбінезонів могильникам ніхто не видав... Проп'ють? А що, як не проп'ють? Що, як спробувати? Ну, добре, бог із ними, з комбінезонами чи спецівками. Коли це вже таке складне питання, залишимо його відкритим і надалі. Але, може, було б доцільно міськкомунгоспові видати спеціальну постанову, яка зобов'язала б могильників причісуватись і голитися принаймні раз на декаду? Ці ж операції не вимагатимуть від міськкомунгоспу додаткових капіталовкладень, тим більше, що і лазні, і перукарні в його руках...

...На могилі виростає гора квітів і вінків. Завтра гори не буде. Не залишиться жодної пелюстки. Розвелась категорія цвинтарних мародерів, гидких, як тифозні воші. Вони обкрадають могили, вкрадені квіти перепродують тут-таки, біля воріт кладовища (єдиний офіційний кіоск або зачинений, або в ньому немає квітів). А в якому стані доріжки між могилами? Особливо на новому міському кладовищі. Після дощу ранньої весни та пізно восени поховальні процесії буквально пливуть по них.

А як розв'язати проблему громадянської панахиди? Адже не кожна організація чи установа має відповідне приміщення, де можна було б виставити труну з тілом свого покійного співробітника. Малогабаритна квартира для громадянської панахиди, м'яко кажучи, трохи не те місце. З неї часом труну з покійником через балкон доводиться спускати, не те що панахиди влаштовувати. Як розв'язати це питання? Як розв'язати інші? Га? Товаришу П. Ф. Ворожцов? Ви начальник управління підприємств комунального обслуговування міста Києва, від вас ми й чекаємо відповіді. Чи, може, ви так свято вірите, що з настанням біологічного безсмертя ці проблеми умруть самі по собі. І ми віримо. Але ж сто п'ятдесят-двісті років, гай-гай...

М. БІЛКУН,
Ю. ПРОКОПЕНКО.

ПЕРШИЙ РАЗ У ПЕРШИЙ КЛАС

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

— З якої це нагоди ти так хильнув!
— Син першого вересня у перший клас піде.
— А мій ще рачкує.

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

— От якби його привчити ще й уроки робити...

Мал. В. ГОРБАЧОВА

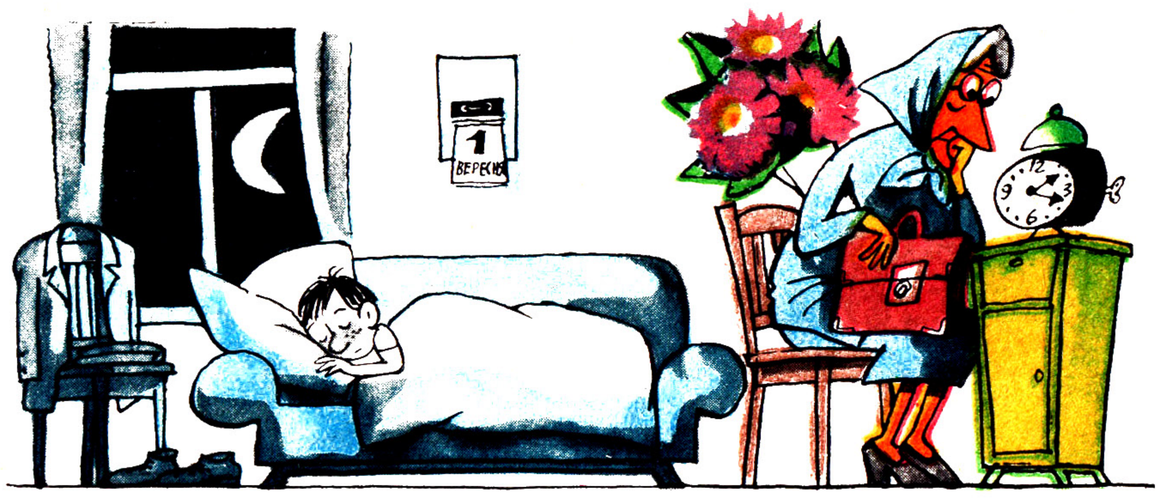

Без слів.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

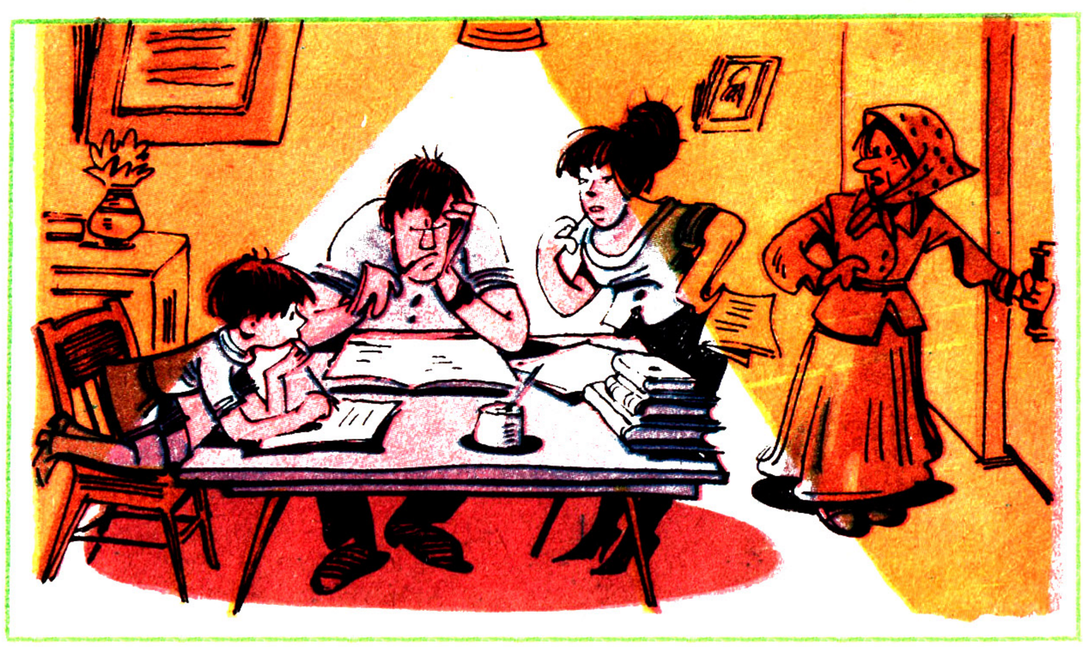

— Піду до сусідки, спитаю, як розв'язувати цю задачу, — вона вже двох онуків до школи водила...

Мал. В. ГОНЧАРОВА

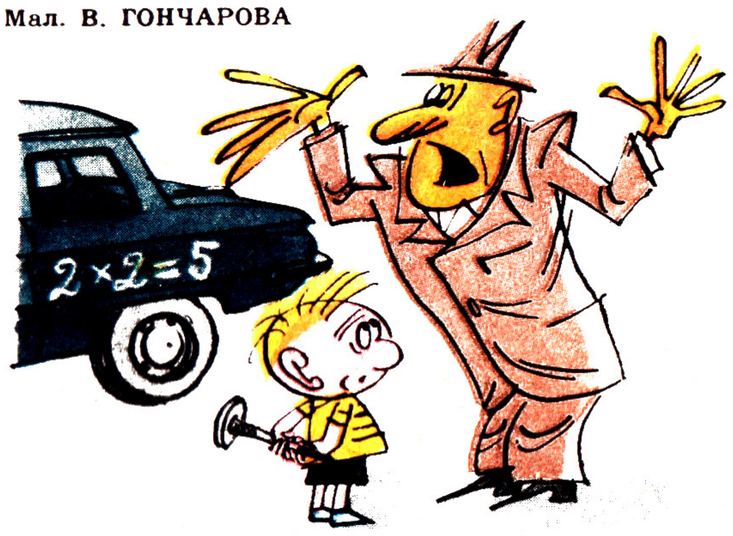

— Ти що це на моїй машині надряпав!! Ану віддай гвіздок!

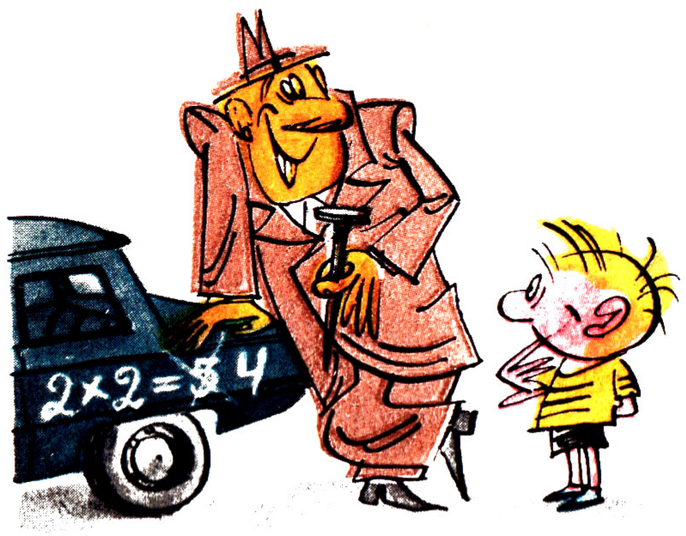

— Зрозумів!

Мал. В. ГЛИВЕНКА

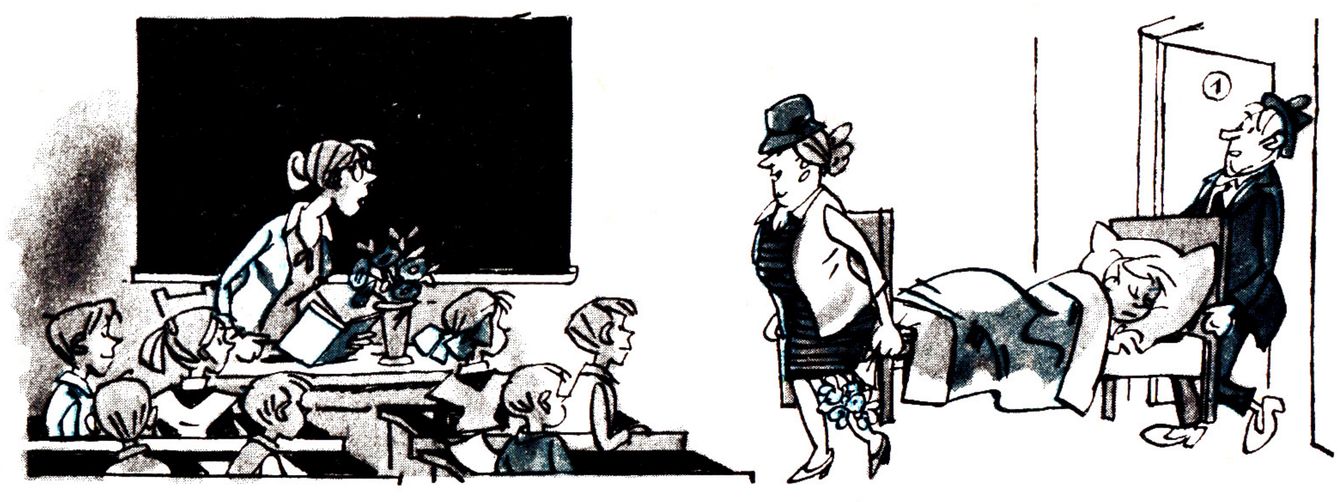

— Жаль було будити...

Мал. И. КОГАНА

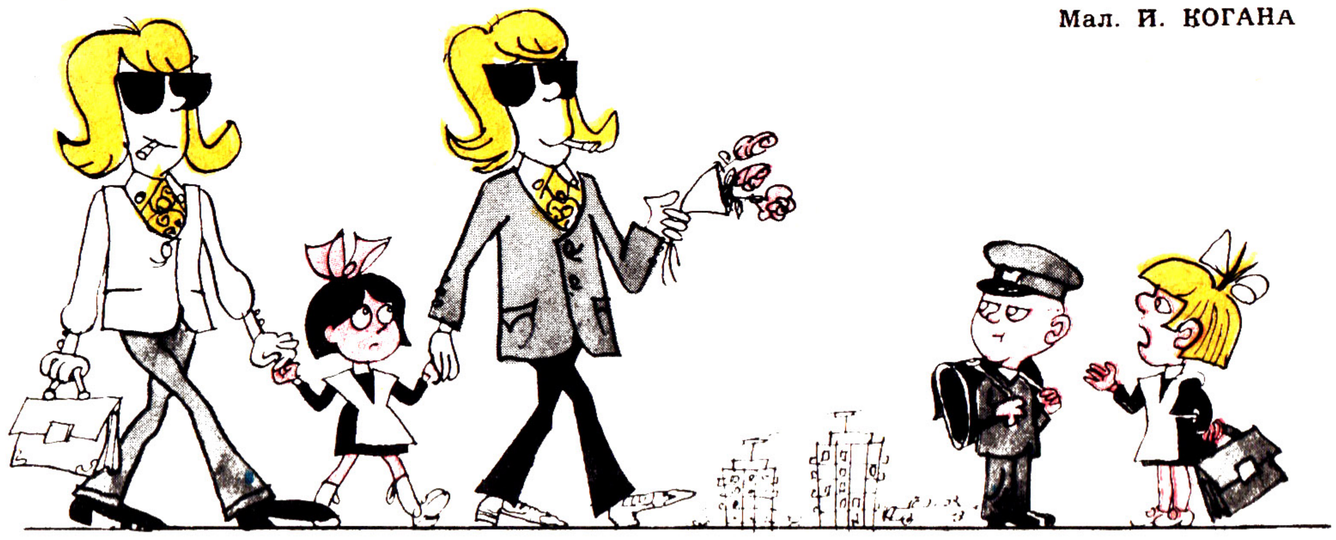

— Хіба в Оксани дві мами!
— Ні, два папи.

НА СЛАВНЕ П'ЯТДЕСЯТИРІЧЧЯ

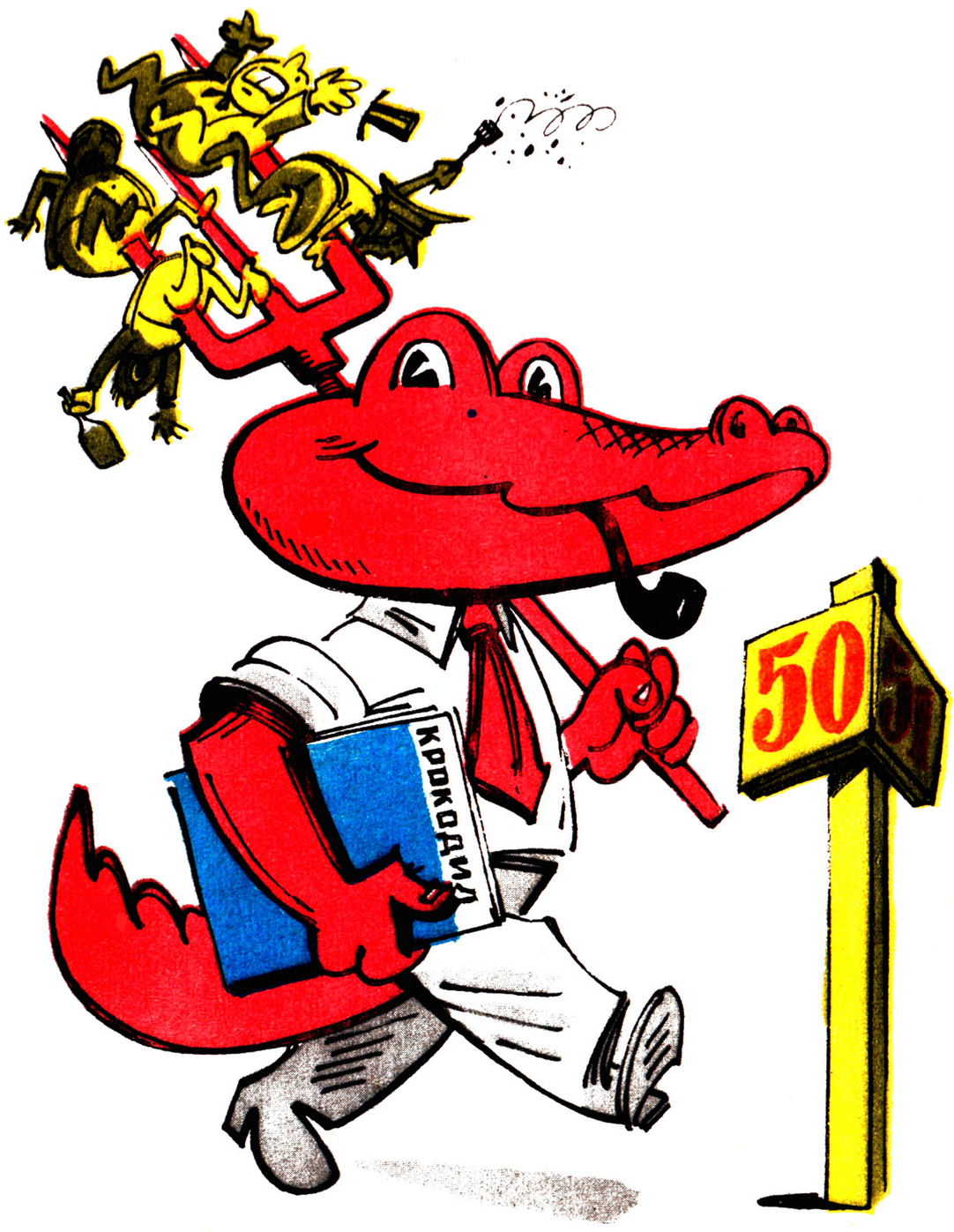

Побратиме! В день твоєї дати
Хочу я од серця побажати:
Щоб ніколи не тупились вила,
Щоб усяка зла та вража сила
Іще більш боялась Крокодила!..
Обіймаю заодно із тим.

Твій, як завше,

Перець-побратим.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

ВЕЗУЧИЙ

ГУМОРЕСКА

Вперше мені сказали цей комплімент у дитинстві, коли понівеченого витягнули з річки:

— Видать, везучий. Інший на його місці вже б давно задубів...

З того часу мені і справді почало везти.

Уже через кілька днів я упав із ясена. На голову свого товариша Федька. І скрутив йому в'язи. А собі тільки переламав руку.

— Він у тебе народився в сорочці, — казали сусіди батькові. — Везучий...

Якось так виходило, що чим більше я входив у літа, тим частіше до мене з'являлося везіння.

Одного разу у парку на мене наскочили троє. Зняли ондатрову шапку, витрусили з кожуха і ліквідували весь гонорар, який я одержав за книжку.

— Вам повезло, — порадував мене сусід. — Могли ще якоюсь залізякою по голові стукнути або ножа межи ребра пустити.

До речі. Про ребра.

Я їхав у таксі. Дорогою підсіло троє. Шофер петляв-крутив поміж машинами, а тоді вліпився у зустрічного МАЗа. Сам до лікарні не дотягнув. Ті також дух спустили. А мені лікар каже:

— Ви везучий. Відбулися трьома ребрами і одною ногою...

Коли я повернувся з лікарні, мені знову пощастило — у кімнаті на столі я застав записку:

«Вася! Не осуджуй мене.
Ти знаєш, що я люблю Андрія.
Я пішла від тебе назавжди!»

Я полегшено зітхнув. Нарешті. Сталося, як жадалося. Я вже давно зауважив, що виконую функцію стовпа, до якого моя жінка прив'язана, щоб Андрій знав, де її шукати.

Та тут до кімнати зайшов товариш:

— Бачив твою дружину. Стоїть у черзі за шкарпетками для тебе. Просила передати, аби ти не переживав. Тією запискою вона пожартувала...

Мою радість як рукою зняло. Вперше в житті мені не пощастило...

Євген ДУДАР.

Мал. С. ГЕРАСИМЧУКА

ПОЄДИНОК

— Твоя, Прокоповичу, взяла. Овочі прийматиме моя база!

Ой, дайте ж мені справедливість!..

Не всякого фантазера можна назвати брехуном. Для декого вигадування різних чудернацьких історій є такою ж душевною потребою, як для курця — сигарета. Звичайно такі люди не завдають нікому ніякої шкоди, нездатні і мухи скривдити. Частина з них врешті-решт іде у письменники-фантасти, а друга, більша частина, продовжує фантазувати безгонорарно, з чистої любові до мистецтва.

Але є індивіди, буйна фантазія котрих розгоряється з особливою силою тільки тоді, коли запахне якоюсь вигодою.

Жительці села Олександрівки Приазовського району Запорізької області Єфросинії Юхимівні Д. бракує стажу для колгоспної пенсії. Страшного у цьому нічого немає — жінка ще не стара, попрацювала б іще кілька літ на громадській ниві та й заробила собі той стаж. Та от біда: працювати Єфросинії Юхимівні не хочеться, їй хочеться мати пенсію. І апелює вона до сина-учителя, який приїхав у гості, і розповідає йому барвисту байку про те, що колгоспна бухгалтерка через давню неприязнь до їхньої сім'ї не хоче їй, бідолашній, пенсію оформляти. І заходжується розказувати, яка ота Катька-бухгалтерка вредна, і скільком людям у селі вона незаконно пенсії повиписувала, а їй, ревній трудівниці, виписувати не бажає.

Збуджений маминими фантазіями, син хапається за перо і, не шкодуючи епітетів для Катьки-бухгалтерки, починає писати гнівні реляції. Починає дзвонити, ходити, їздити. У райсоцзабез, у Міністерство соціального забезпечення УРСР, у столичні редакції. Десь та поможе. Десь та повірять і розчехвостять сяку-таку Катьку-бухгалтерку. А матері пенсію на блюдечку піднесуть.

Перевірили ми синову скаргу. Виявилось: щоб забезпечити собі повний стаж, Єфросинія Юхимівна використовувала ще й фіктивні свідчення та липові довідки. Ясна річ, колгоспники з обуренням говорили про це на зборах. І, ясна річ, так і в протокол записали — відмовити за недостатністю стажу. І теж не менш ясна річ — відмовили Єфросинії Юхимівні Д. у її клопотанні і райсоцзабез, і міжколгоспна рада пенсіонерів, і Міністерство соціального забезпечення УРСР.

З поваги до синівських почуттів Олександра (так зовуть сина «пенсіонерки») не вказуємо ні його прізвища, ні місця роботи. Сподіваємося, що він, як людина освічена і тямуща, сам зрозуміє: навіть таке святе почуття, як любов до рідної неньки, треба поєднувати з любов'ю до істини, якою б гіркою вона не була, а не затуляти її фіговими листочками псевдодокументів.

Стрічається ще й брехня, яка, м'яко кажучи, породжується тугою за втраченим.

Житель селища Фащівки Перевальського району на Ворошиловградщині Михайло Федорович Клецов утратив посаду. Посаду поважну, матеріально відповідальну, а саме— старшого виконроба Перевальського шахтобудівного управління, куди влаштувався обманним шляхом, приховавши дві судимості і пред'явивши фальшиве свідоцтво про освіту. Обіймаючи дану посаду, М. Ф. Клецов на роботу з'являвся «під мухою», а то й зовсім, бувало, не з'являвся. За що й звільнили. А громадянину Клецову раптом здалося, що звільнили його без усяких законних підстав, що він був незамінним і найкориснішим працівником в управлінні. Хоч до нагороди представляй. І невтомною рукою розсилає громадянин Клецов у різні інстанції соковиті витвори своєї бурхливої фантазії. Перевіряли правдивість тих витворів і профспілка, і народний контроль, і обласний прокурор, і трест «Ворошиловградвуглебуд», і комбінат «Ворошиловградвугілля», і обком КП України, і два міністерства — одне слово, десять різних інстанцій, і деякі з них аж по двічі. І всі, звичайно, дійшли одностайного висновку: не тільки не можна представляти громадянина Клецова до нагороди, а, навпаки, треба тримати його подалі від матеріально відповідальних посад.

Чому ж це, спитаєте, один брехун стільки часу морочив голови стільком зайнятим людям? Яким це, спитаєте, побитом вдалося йому здійняти таку веремію навколо своєї персони? А все дуже просто. Він знає, що до скарг трудящих у нас прислухаються уважно, що за кожною скаргою у нас звикли бачити людину. Знає і б'є себе в груди: подивіться, мовляв, сюди! Ось я, людина! І додає при цьому, що він — не просто собі людина, а кришталево чесна, роботяща і несправедливо ображена людина!.. Поможеться — не поможеться, але буде нагода виставляти себе потім перед знайомими жертвою суцільної несправедливості.

Особливо репетує брехун, коли хоче потопити когось із ближніх. Ех, який же він тоді сміливий, який принциповий, з якою громадянською пристрастю викриває він різні недоліки і зловживання! Він, наприклад, волає: у радгоспі «Комсомолець» Лозівського району на Харківщині розвелися злодії і хапуги, вони безсоромно розкрадають народне добро. Ось вам і прізвища зловмисників — беріть і мерщій у фейлетон їх!

У даному разі уваги варте лише одне прізвище, це — самої авторки листа О. І. Мотало. Бо не якісь міфічні злодюги, а саме вона потягла з радгоспу кілька центнерів комбікорму на своє чималеньке особисте господарство. І потягла б, без усякого сумніву, значно більше, якби їй не заважали оті, кого вона звинувачує у злодійстві.

О. І. Мотало довелось відповідати перед законом. Але спершу вона зуміла, як бачите, й невинним людям добряче попсувати нерви.

Це, зрозуміло, не чиста любов до мистецтва. Від такої фантазії слід лікувати. У примусовім порядку.

Звичайно, зв'язуватися з наклепником нікому не хочеться. Ти його — за руку, а він — знову листи у десять інстанцій. Знов приїздитимуть, перевірятимуть... Неприємностей — по саму зав'язку.

А чи боїться неприємностей сам наклепник?

Здається, не дуже. І не тому, що він — така вже безстрашна людина. Просто він вірить, що з ним і справді ніхто зв'язуватись не захоче, а, отже, неприємностей завдати комусь може тільки він, а не хтось — йому. Тому так безтрепетно й хапається за авторучку колишній начальник планово-економічного відділу Броварського експериментального заводу нестандартного комунального обладнання Л. М. Шмух, аби дошкульніше допекти тим, завдяки яким він тепер — колишній... Тому так упевнено й виливає тонни грязюки на голову колгоспу імені Куйбишева житель с. Ясенова Любашівського району на Одещині В. А. Кукол. Тому й обпльовує усіх підряд у своєму селі Трудовому, що в Теребовлянському районі на Тернопільщині, громадянин П. І. Хома...

Отож, коли подумати, воно й справді якось несправедливо виходить: чесні люди від наклепників до лиха неприємностей мають, а наклепники від них — ні. Треба й тут рішуче проводити, так би мовити, перерозподіл за принципом: кожному — по його заслугах. Бо, дивись, наклепник ще скаржитися почне: обділили, мовляв!

В. БОЙКО,
К. ДІДЕНКО.

Мал. І. АЛЕКСАНДРОВИЧА

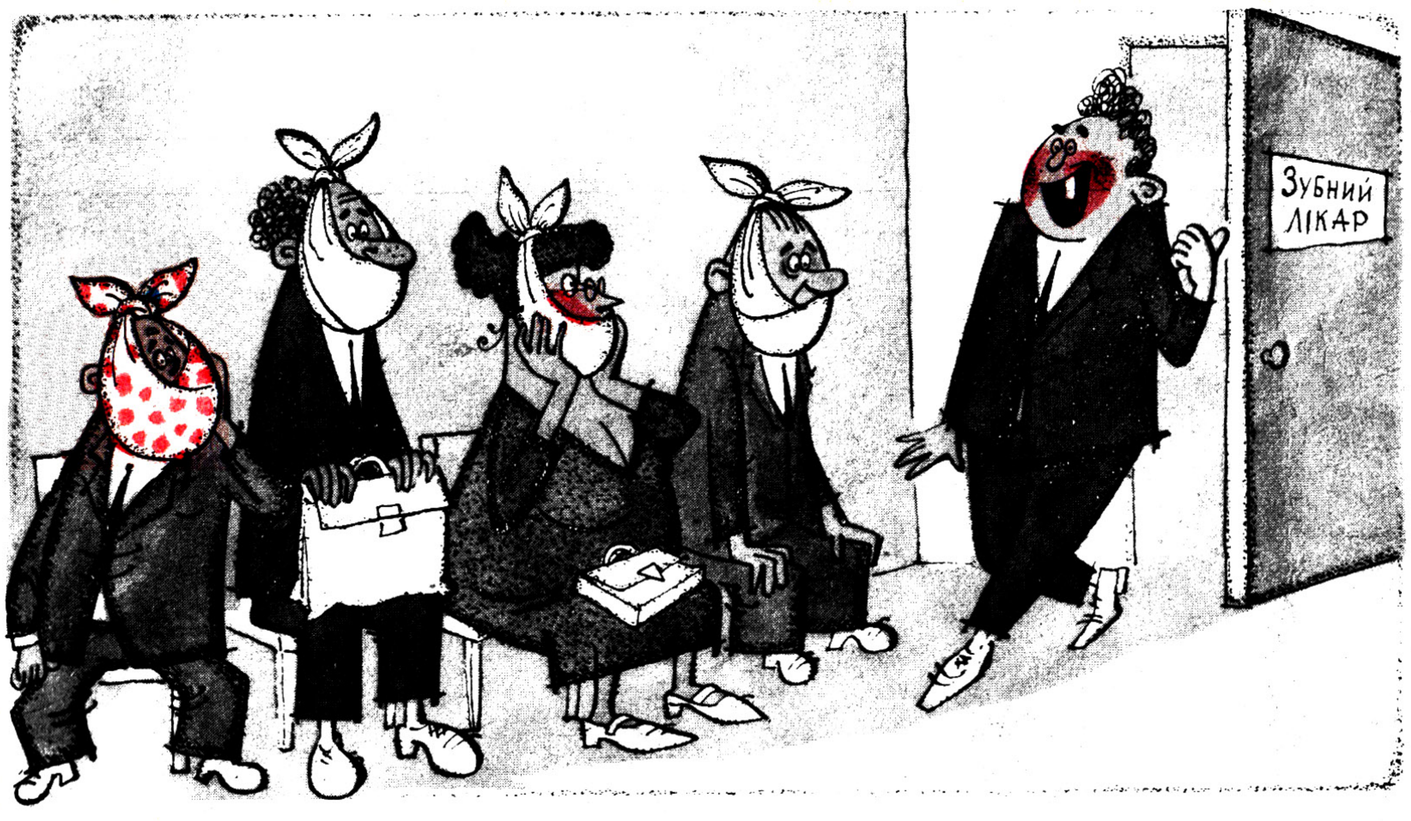

— Чудовий лікар, я в нього вже років двадцять лікуюсь.

Федір МАКІВЧУК

ГУМОРЕСКА

„Кошмар моєї жізні"

Це так охрестили в нашому мікрорайоні «Лісовий» Бару Сидорівну — молоду й звабливу хімічну блондинку, другу дружину доктора археології Африкана Никаноровича Бугая.

Чому так охрестили, скажу трохи погодя, а зараз я хочу зробити одне дружнє застереження. Якщо вам доведеться десь зустрітися з Барою Сидорівною Бугай, то я щиро раджу вимовляти її прізвище з обов'язковим наголосом на першім складі. Інакше будуть у вас гострі ускладнення. Та й сам Африкан Никанорович кривиться, між нами кажучи, коли його звуть попростому Бугаєм. У таких випадках він завжди дуже чемно поправляє:

— Перепрошую ласкаво, але з коровами я нічого спільного не маю. Я не Бугай, а Бугай. Запам'ятайте, перепрошую: наголос на першім складі.

На нашій милій Україні подібні трансформації не є пріоритетом Бугая. Ще славнозвісний Мартин Боруля, як ви пригадуєте, загубив багато грошей і здоров'я, аби довести, що він не Боруля, а Бе-ру-ля. З тих пір не одна вже сотня традиційних українських прізвищ втратила свою первісну сутність і набула зовсім іншого звучання. Така вже традиція. Якщо хтось із наших земляків успадкує од своїх предків, скажімо, прізвище Рева (через одно «ве»), то так і знай, що вже десь на перших щаблях службової кар'єри, а часом ще раніше, Рева вже писатиметься, як мінімум, через два «ве» — Ревва. Рило (через одне «ли») писатиметься через два «ли» і виголошуватиметься вже, як Рилло́ (з обов'язковим наголосом на останнім складі); Сало стане Салла́м, Бара́н — Ба́рраном, Коваль — Ко́валлем і т. д.

Ще перед тим, як стати Барою Сидорівною Бу́гай, моя героїня була Варочкою Сорокою, гарненькою, трохи вертлявою товстушкою — ученицею Яснопільської середньої школи. Як це нерідко буває у житті, сталося так, що Варця дуже рано не злюбила шкільної науки, а шкільна наука відповіла взаємністю — не злюбила Варцю. Ще в п'ятому класі Варця вступила в непримиренний конфлікт із математикою і фізикою, а в сьомому її учнівський щоденник рясно зацвів стабільними «двоями» (так на німецький кшталт називала дівчина триклятущі двійки) і з гуманітарних предметів.

Варчин батько Сидір Сорока — потомствений браконьєр-рибалка — і зимою і літом промишляв на Дніпрі лящів та судаків, отже не мав часу слідкувати за Варчиними шкільними змаганнями, а мати Горпина Петрівна — відома в Яснопіллі як «Горпинторг» — теж була заклопотана по саме нікуди. Вона енергійно здійснювала економічні зв'язки села з містом: возила в Київ свіжу дніпровську рибу (серед її постійних покупців був і професор Бу́гай, великий любитель судака по-польському), а з Києва в Яснопілля привозила хустки, кольорову шерстяну нитку й інші ходові товари. Конкурентна боротьба з місцевою крамницею споживчого товариства поглинала її всю до кінця, як поглинає удав кролика, тож, як бачите, й Горпині Петрівні було не до навчально-виховних проблем, і Варця опинилася поза школою.

Справедливості ради хочу сказати, що років чотири вся Яснопільська школа, починаючи з педколективу й кінчаючи учнями-відмінниками, ревно намагалася підтягти Варцю хоча б до рівня ординарних трієчників, але в шкільної громади було для цього стільки ж шансів, як у мене — вкрасти знамениту київську Софію.

Хочеш — не хочеш, а довелось-таки педколективові прийняти фатальне рішення. Варцю виключили з дев'ятого «Б» класу за принципове небажання гризти граніт науки.

Варця зустріла цей вирок стоїчно і навіть радісно. Не дуже сумували й батьки.

— Як не бере Мартин циці, то вже йому час переходити на галушки, — по-філософськи резюмував цю подію Сидір Сорока. — Я, к приміру, теж без середньої освіти, не вивчав ні фівралів, ні мимралів, але знаю, що штири неділі — то й місяць. І живу — дай бог кожному. Проживе якось і Варка.

— Та вже ж до телят на ферму не піде! — погодилася Горпина Петрівна. — Завтра повезу Варцю у Київ. Професор Африкан Никанорович давно вже напитують домашню робітницю. І в городі житиме, і гроші матиме добрі. Домробітниці живуть тепер у Києві краще, як міністри.

Чотири роки прослужила Варка «домрою» — так скорочено називала вона свою службу домашньої робітниці, — розквітла, розхорошіла на калорійнім професорськім провіанті, чого ніяк не можна було сказати про дружину Африкана Никаноровича. Вона ці роки важко хворіла, в'янула, всихала, а згодом назавжди перебралася у кращий світ.

Але й ця сімейна біда обернулася для Варці на радість. Пождавши трохи, поки в овдовілому серці професора змовкнуть траурні струни, вона пішла в наступ і завоювала його з ходу, як завойовує хоробрий воєначальник намічену стратегічним планом фортецю. Відтоді й стала Варка — Барою Сидорівною. Так почав величати на людях старий професор свою законну молоду жінку.

Ну, а тепер, здається, можна вже перейти до питання — чому Барі Сидорівні прилипили таке чудернацьке прізвисько у нашому мікрорайоні. Та я думаю, що ви й самі одразу догадалися б, якби доля звела вас хоч би на п'ять хвилин із Барою Сидорівною. Ви почули б з її густо нафарбованих вуст такий колоритний, такий жахливий суржик, який навіть у нас на Куренівському пташиному ринку не завжди почуєш. І майже у кожній її фразі, наче зойк душі, як вигук збореного серця, неминуче прозвучать трагічні три слова:

— Кошмар моєї жізні!

Наша двірничка тьотя Фрося одного разу сказала Барі:

— Оце слухаю вас, Баро Сидорівно, слухаю вже, дай боже пам'ять, не перший рік, а ніяк второпати не можу, по-якому ото ви говорите.

Бара закотила очі під лоб і аж спалахнула.

— Єто же кошмар моєї жізні! Да ти што — з дєревні вчера звалілась сюди? Єто же нада! Она не петраїть, как разгаварівають по-рускому!

— А мені чомусь здається, що «разгаварівасте» ви і не по-руському й не по-малоруському, а просто мало по-руському.

Цей «укол» тьоті Фросі зовсім вивів Бару Сидорівну із рівноваги.

— Кошмар моєї жізні! Она міня іщо вчіть будіть. Мітлу свою учі! Я вот однажди була в турістской заграничной поїздке з однім очінь ізвесним ленінградским прохвесором — не тібе, Фрося, чіта, — так даже он сказал, што я дюже харашо балакаю по-руському. Тьомная, як кірзовий сапог, а тоже учіть лезіт. Кошмар моєї жізні!

Коли вже згадалося про туризм, то я повинен сказати, що закордонні туристські подорожі є найбільшою стихією цієї яскравої постаті.

Якось на початку свого другого шлюбного марафону професор археології мав необережність взяти з собою Бару в наукову закордонну експедицію. Відтоді й розгорілися так страшно її туристські пристрасті. Скріб потім професор свою вчену лисину, не раз скріб, але був уже безсилий вгамувати їх. Бара Сидорівна більше бувала в туристських мандрах, аніж удома.

От і сьогодні. Сиджу під кучерявим кленом у дворі, коли бачу — біля нашого будинку зупиняється таксі, а з нього виходить Бара Сидорівна. Зодягнута крикливо модерно. В одній руці жовто-гарячий шкіряний чемодан, густо сбліплений яскравими наклейками, у другій — строката закордонна базарна сумка.

З Барою Сидорівною у нас нормальні дипломатичні відносини, й вона весело привіталася зі мною, втомлено плюхнувшись на лавочку поруч. Запахло духами «Коті» і цікавим діалогом. Спробую передати вам його по можливості дослівно.

Б а р а. Кошмар моєї жізні! Так устала, так устала! Вот єто толькі із лайніра.

Я: А де це ви мандрували, Баро Сидорівно?

Б а р а: Била в інтірєсном курйозе вокруг Європи!

Я: А що це за курйоз такий?

Б а р а: Кошмар моєї жізні! Зразу відно, што ти дальше Бородянки не єзділ. Ну турісткая поїздка на параходе. Ах, какіе города, какая культура! Но больше всєго мінє понаравілось в Ослє.

Я: У якому Ослі — не чув такого міста? Може, в Осло?

Б а р а. Кошмар моєї жізні! Ну какая мінє разніца. Століца Норвегії. Там больше тумана, чем в Лондоні. Но Париж — єто такі да, прелість. Скольокі єзділа, скольокі заграніц віділа, а такой заграніци, як Паріж, не віділа.

Я: А що ж ви в Парижі інтересного бачили?

Б а р а: Ого, спрашуй лучє, чого я не віділа. Я даже Лавру віділа.

Я: Не Лавру, а, мабуть, Лувр, Баро Сидорівно!

Б а р а: Кошмар моєї жізні! Какая мінє разніца, Лавра ілі Лувра. Там картінкі всякі розвєшані, а рядом нейлонові і перлонові бюстгальтери продают. Ах, какой нейлон, какой перлон! Дак я і говорю нашому гаду...

Я: Якому гаду?

Б а р а: Кошмар моєї жізні! Ну, тому, що нас по городу возіл і все галдєл: «Пасматрітє направо! Пасматрітє налєво!»

Я: Так то ж гід, а не гад!

Б а р а: Для кого гід, а для міня гад. Все время бегом, бегом, некогда даже в магазін зайтіть. Кошмар моєї жізні! Я єму так і сказала: «Все єти мне лаври, говорю, до лампочки, я, говорю, все равно по-французькому не шпрехаю, а ви мінє покажітє что-то жізнєнное, штобы я пощупать могла!» А продавці в Паріже такіє, що хоч жалобную книгу требуй. Спрашую: «Дайте мінє шерсті». Кошмар моєї жізні! — не понімає! «Ля шерсть!» — кажу. Лупає глазамі і молчить. «Дер шерстьі!» Не тумкает. Тогда я дєлаю так... (Показує над головою ріжки). М-ее-ее. Сміється, дурак, но всьо равно нічого не тумкает.

Я: А Бастилію бачили?

Б а р а: Єто — такая тюрма, что лі? Ой, там сидить такий симпатичний французік з усіками, прелість!

Я: В тюрмі?

Б а р а: Та не в тюрме, а рядом. Торгує дамським тріко. У нєго такіє чудніє тріко — закачаєся. Прозрачні, аж світяться. Зараз я тебе покажу.

Одкриває чемодан, дістає картонну коробку, відкриває і показує щось невидиме.

Б а р а: Відіш, яка прелість?

Я: Нічого не бачу!

Б а р а: Техніка! Єто тріко-нівідімка. Говорять, што зімою в них холодно, а лєтом жарко. І прозрачні, як стікло. Мечтаю іщо в Мороку з'єздіть. Говорят, там уже цілиї дамські гарнітури-невідімки дєлают. Мой старікашка говоріть, што єто вообчє сказочна африканська страна. Ну покей! Пойду позавтрікаю да сяду свої туріські впічатлєнія запісивать. Мой старікашка говоріть, што «вічорка» может напечатать.

Я: А ви ще й пишете?

Б а р а: Кошмар моєї жізні! А што я — хуже другіх? Я путішествувала, може, не менше твого Колуна.

Я: А що це за Колун?

Б а р а: Чудік, той, што много плавал.

Я: Де ж ви бачили, щоб колун плавав?

Б а р а: Кошмар моєї жізні! Ну, той Колун, што Америку одкрил.

Я: А-а! Тепер допетрав. Колумб, а не Колун. Закінчення на «М-Б».

Б а р а. Кошмар моєї жізні! Буду я єшо єво ініціали помніть. Ну покей!..

Вона пішла у свій під'їзд, поблискуючи розкльошеними штаньми, а я подумав: боже мій милосердний, боже мій вседержителю! Вона ще й пише. А може, дивись, ще й надрукують... Кошмар моєї жізні!

АФОРИЗМИ

ІРОНІЗМИ ПАРАДОКСИ

Венері так часто доводилося давати ляпаси своїм залицяльникам, що врешті-решт вона відбила собі руки.

* * *

Кохання таке всемогутнє, що може примусити чоловіка покохати навіть чужу жінку.

* * *

У кохання є крила. Але ж вони є і в курки.

Леонід НЕФЕДЬЄВ.

Вовк одружився на Зайчисі. Йому захотілося зайчатини.

* * *

Косметикою жінка може обдурити чоловіка. Тільки не свого.

* * *

Життєвий досвід приходить із часом. І з часом пропадає.

Р. ЮРЧЕНКО.

Йому говорили: «Ти ще молодий, гарячий. Але, віримо, виправишся». І мали рацію — з часом він став старим і холодним.

* * *

«Одна голова — добре, а дві — ще краще», — резюмував заготувач худоби.

* * *

Від заводу несло смаленим — горів план.

Володимир ПІДРУЧНИЙ.
м. Калуш
Івано-Франківської області.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

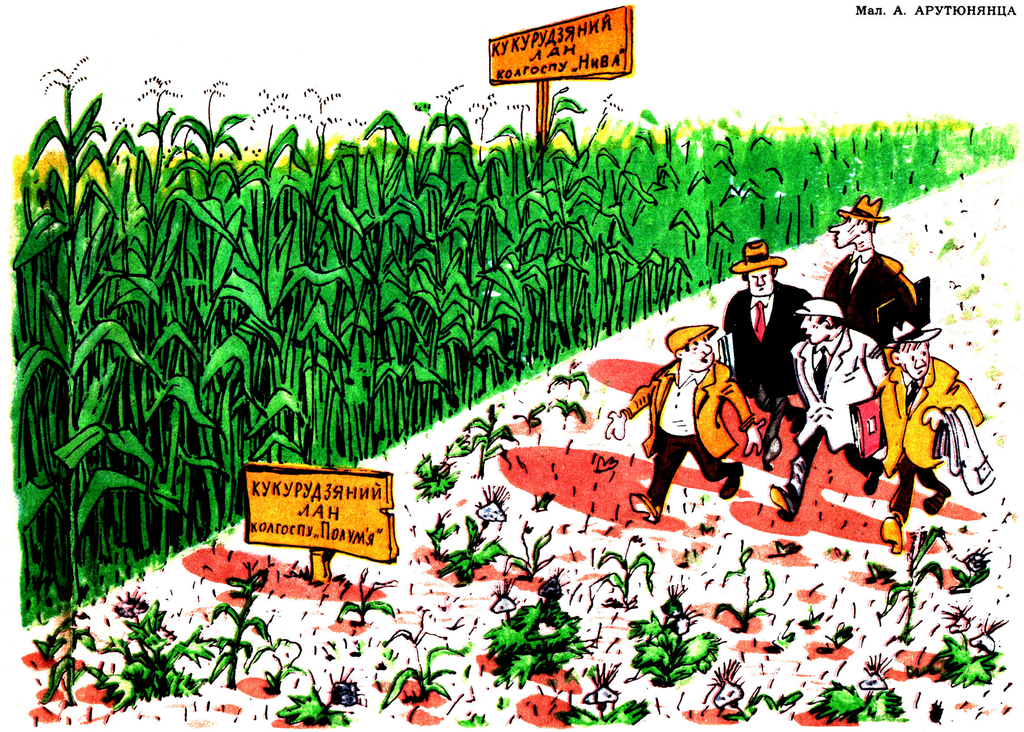

— А нам не пощастило, підвела посуха.

РОЗЧАРОВАНА ДЕСНА

Не байка

Трест «Чернігівжитлобуд» (керуючий т. Рибін) не виконує плану будівництва нових каналізаційних об'єктів, і неочищені каналізаційні води з Чернігова часто потрапляють у р. Стрижень, яка впадає у Десну.

(З листа до редакції М. М. БУКАТОГО).

Прилинув Стрижень до Десни.
Десна йому: — Ану, дихни!..

Стрижень дихнув, і очманіло
Десна лиш ахнула й зомліла...

Можливо, й Рибін також ахне,
Бо це ж, ей-ей, погано пахне.

К. ЮР.

ДАЛИ ПЕРЦЮ!

Рафалівська меблева фабрика на Ровенщині випускала кухонні гарнітури, які придатні тільки для... меблі. Про це йшлося у листі до Перця (журнал № 9).

Заступник генерального директора Українського республіканського оптово-роздрібного об'єднання-фірми по торгівлі меблями тов. Емишяну повідомив редакцію, що за випуск меблів низької якості директора Рафалівської фабрики Андрушневича В. А. з роботи знято.

perec-ua.
perec-ua.

ПЕРЧЕНЯ

СТОРІНКА ДЛЯ ДІТЕЙ

ОХ, ТОЙ ЯНКО!..

Янко — словацький хлопчик, із яким час від часу трапляються різні смішні пригоди в школі і поза школою. Ось послухайте, що з ним було.

— Чому ви не дозволяєте Янкові гратися з вами в індійців?

— Він порушує гру — повинен бути блідолицим, а вмиватись не хоче.

Янко запізнився до школи.

— Пробачте, але один чоловік загубив п'ять крон, і я допомагав їх шукати, — виправдовувався він перед учителем.

— Знайшов?

— Так, ось вони.

— А що ж той чоловік?

— Ще шукає!

Батько послав Янка на пошту. Через кілька хвилин він прибігає і говорить:

— Ось гроші, які ти дав мені на марку.

— А чому ж ти марки не купив?

— А я вкинув лист у скриньку так, що ніхто не бачив.

Янко прийшов до магазину.

— Що ти хочеш, хлопчику? — питає продавщиця.

Янко кладе на прилавок 10 крон і сумно відповідає:

— Я хотів би шоколадку, а мама хоче борошна й солі.

З словацької переклав **В. КУХАРЕНКО.**

ТАТУСЬ ПОЇХАВ...

Татко їхав у відрядження, і Сергійко разом із мамою пішов проводжати його. До цього Сергійко ще ніколи не був на вокзалі.

— Мамцю, а що це за будиночки, у яких так багато вікон? — спитав Сергійко.

— Це вагони, синку, — відповіла мати, — а їх тягне велика потужна машина — тепловоз.

— Тепловоз, — повторив Сергійко. — Він тепло возить?

Попрощався Сергійко з татом. Поїзд рушив. Тато рукою махав з вагона Сергійкові та мамі, аж поки його не стало видно.

— Мамо, мамцю, — загукав Сергійко. — Ти казала, що це тепловоз, а це не тепловоз, а татковоз; бачиш, повіз нашого татка.

Ю. ГЕКЕЛЬМАН.

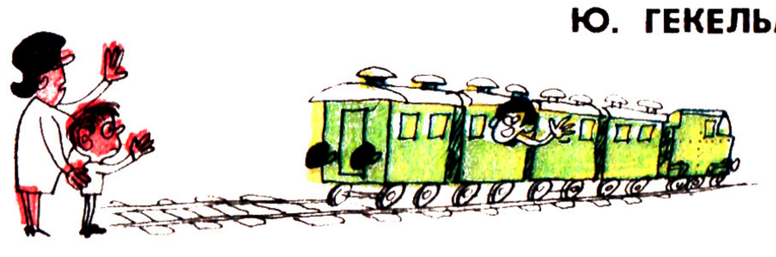

Пригоди Перченяти

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

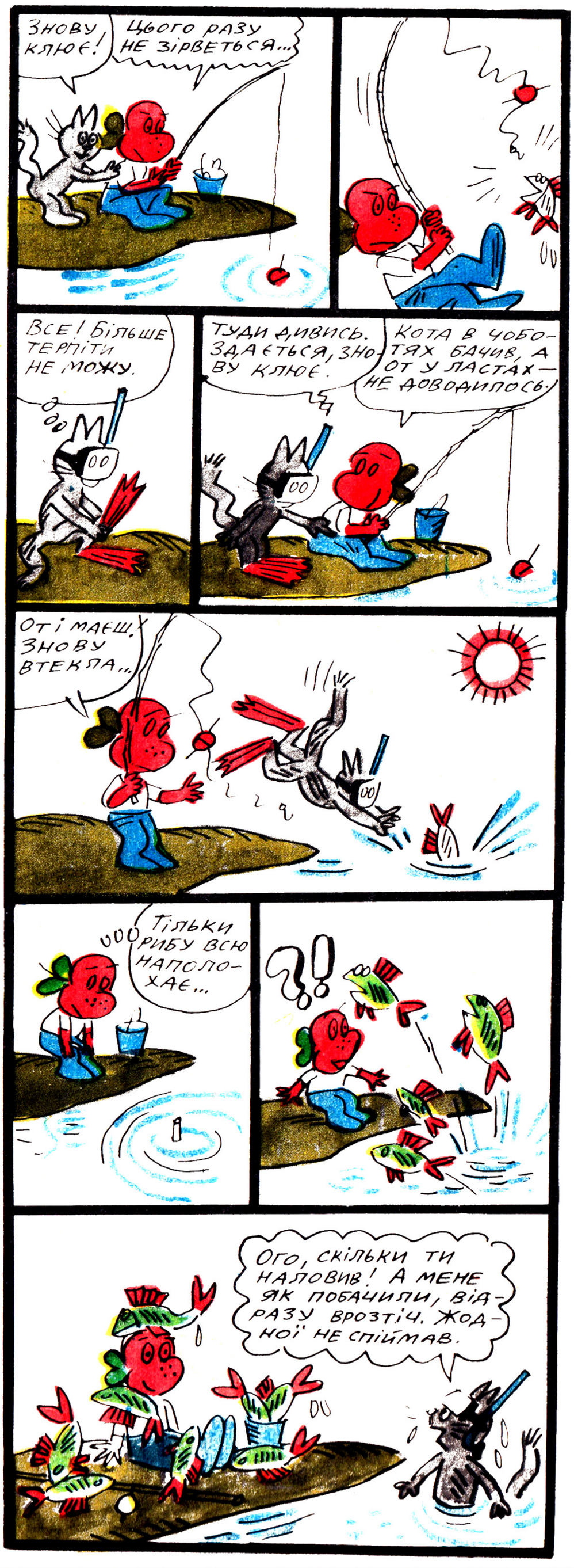

Чим важче, тим легше!

У кімнаті сторонніх не було. Тільки я. І Вона.

Я перечитував текст доповіді, з якою мене зобов'язали виступити перед колективом. Вона — дрімала.

Раптом її наче підкинуло.

— Хвилиночку, — стрепенулася Вона. — На чому оце ти щойно зупинився? А прочитай-но вголос.

Я прочитав:

«Останнім часом місцева промисловість нашої республіки рішуче взяла курс на збільшення випуску товарів для населення...»

— А ти, часом, не той?.. — єхидно запитала Вона.

— Що значить «не той»? Що я — хлопчисько якийсь?!

— Знаю, що не хлопчисько. Матеріали для доповіді де брав?

— Матеріал почерпнув з вірогідного джерела — з недавнього виступу одного керівника Міністерства місцевої промисловості УРСР.

— А-га... Ну, гаразд, читай, що там у тебе далі.

— Далі... — я знайшов потрібне місце. — Далі сказано: «Такі підприємства, як, наприклад, Запорізький завод світлотехнічних виробів, Чернівецький завод «Емальпосуд», Львівське виробниче об'єднання «Полонина», Вінницьке підприємство «Металіст», Шепетівський завод металовиробів та інші не тільки виконали, а й перевиконали свої завдання і продовжують виготовляти для населення понад план товарів широкого вжитку на сотні тисяч карбованців».

— Для населення, значить?

— А то ж для кого ще?

— Може, для складів? Щоб там оті надпланові товари лежали мертвим вантажем?..

— Ну, це вже, знаєш...

— Знаю! Як там у тебе в промові сказано про Запорізький завод світлотехнічних виробів? Перевиконав?

— Так, перевиконав! І жодних підстав для іронії я в цьому не бачу.

— Еге ж. А заплановані заводові до виробництва 9 тисяч металевих ночов, 30 тисяч виварок, 190 тисяч тазиків він же навіть і не починав виробляти.

— Але ж — цифри...

— А хто ж проти цифр заперечує? Цифри — справні. Щоб здобути справну цифру, директор заводу Панас Ксенофонтович Богатиков натиснув на відра. Дав на 360 тисяч більше, ніж треба було, і завалив ними геть усі магазини. Отаким чином по валу і перевиконав план. Хіба ж ти про це не знаєш?

— Ну, гаразд... — Я взявся за олівець. — Запорізький завод можна з доповіді викреслити.

— А інші? Що там у тебе написано про посуд?

— Який посуд? Алюмінієвий? — Я очима пробіг текст свого виступу. — Ага, ось воно: «Неабияких успіхів у виробництві литого алюмінієвого посуду добилося Вінницьке підприємство «Металіст». При плані 1750 тонн воно торік здало торговельним організаціям 1880 тонн цього популярного в сільській місцевості товару».

— А сільська місцевість, між іншим, не дуже цьому рада.

— Не розумію...

— Ну, звичайно, важко зрозуміти оту сільську місцевість. Її буквально засипають здоровенними, дванадцяти- та п'ятнадцятилітровими алюмінієвими баняками, а вона ніс верне. Їй, вередливій, дай банячки — літрів отак на три-чотири, розраховані на звичайну середню сім'ю. Я розумію— легко сказати: дай! А може, Олександру Олександровичу Чикановському, директорові підприємства «Металіст», не хочеться розмінюватися на дрібниці. Скільки таких дрібних банячків треба відлити, щоб план виконати, а тут — раз...

— ...і готово! Викреслюю і Чикановського. Бо й справді, виходить, він не стільки посуд відливає, скільки проценти.

— А Чухилевич...

— Що — Чухилевич?

— Генеральний директор Львівського об'єднання «Полонина» Василь Миронович Чухилевич, він хіба не відливає?

— Ні. Йому не з руки. Об'єднання «Полонина» не відливає, а покриває посуд емаллю.

— Одне слово, вони покривають посуд, а Міністерство місцевої промисловості — їх покриває. Торік вони скільки того посуду випустили в продаж?

— На 7,4 тонни більше, ніж було передбачено програмою.

— І, між іншим, в той же час не-

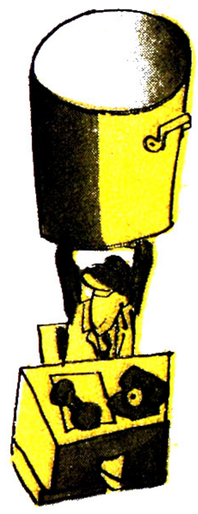

додали ринкові п'ятдесят тисяч емальованих бідонів, сімдесят тисяч трилітрових каструль, двадцять тисяч дитячих горщечків, дванадцять тисяч чайників, тридцять шість тисяч друшляків, сімдесят п'ять тисяч дволітрових каструль...

— Але ж — в тоннажі...

— Отож, що — в тоннажі. Коли показники підраховують в тоннах, то й виходить, що чим важче, тим легше. Важча продукція — легше нею план виконувати і премії одержувати. Преміювали ж чернівецьких умільців за перевиконання плану?

— Ну, припустимо...

— А за що преміювали? Якщо їх продукцію вимірювати не тоннами, а штуками, то виходить...

— Ну, ну, що ж воно виходить?

— Виходить, що вони своє завдання виконали тільки наполовинку — на 50,5 процента. Виходить, украли вони у держави оті преміальні. Вони, значить, крадуть, Міністерство за ними сліди замітає, а такий легковір, як ти, ще їх у своїх доповідях на всі лади вихваляє...

Це було сірником, кинутим у вогонь.

— Годі! — обірвав я це варняканя. — Я порадив би обережніше добирати слова!

— А чого мені берегтися? Хай краще побережуться ті, що потурають окозамилювачам.

Такого, гадаю, ніхто б уже не в силі був стерпіти.

— Хто? — грюкнув я кулаком по столу. — Хто, власне, ти така, щоб мене повчати?

— Я — твоя совість. Хіба ти...

Отут скоїлося щось неймовірне. Забувши геть про все — навіть про свій авторитет, завойований у широких колах моїх найближчих родичів,— я накинувся на неї з кулаками. Вона ж, відстоюючи своє право на існування, вчепилася у мене зубами. І — як вчепилася! Ще мить — і совість, мабуть, мене насмерть загризла б, але цього я допустити вже ніяк не міг.

— Годі! — в останньому подиху прошепотів я. — Здаюсь...

І на дрібні шматочки порвав свою доповідь.

А жаль... Така вже була гарна, така гарна! Інші з такими ж доповідями виступають — і нічого.

Їм, навпаки, ще часом і аплодують.

Г. БЕЗБОРОДЬКО.

Мал. В. ГОРБАЧОВА

Без слів.

А згоріло б воно!..

Не залишайте
дітей самих.
Діти пустують —
пожежа від них.
В. МАЯКОВСЬКИЙ.

— Значить, пожежною безпекою цікавитесь? — перепитує голова колгоспу «Україна» Овідіопольського району на Одещині Черняк М. М., дізнавшись про мету нашого приїзду. — Що ж, ми готові. Будь ласка!

— Тоді, — говоримо, — уявіть собі, що у вас тракторний стан горить. Ось цей, де ми зараз стоїмо. Що будете робити?

— Гасити будемо! — рішуче каже голова. — Так, щоб іскри сипались!

— Ну, то дійте, — просимо. — Організовуйте. Покажіть, як це у вас робиться.

І засікаємо час: цікаво, коли прибудуть пожежники?

Голова колгоспу замислився.

— Треба б начальника пожежно-сторожової охорони знайти, — говорить він. — Той у нас у цім ділі майстер.

Як треба — то треба.

На розшуки начальника охорони їдемо разом. Його нелегко знайти, бо, працюючи на цій посаді, він ще й виконує обов'язки фуражира і обліковця. Один у трьох іпостасях. Але нам щастить: десь за півгодини ми його знаходимо і вводимо у курс справи.

— Так, — каже Ігнатенко, начальник пожежної охорони. — Треба завести автоцистерну.

— Заводьте, — кажемо.

Та легко сказати! Машина не заводиться. Вередує. Без поняття, що на «пожежу» слід поспішати. Нарешті вона ніби знехотя рушає з місця.

— Можна їхати? — питаємо.

— А чого ж? — каже Ігнатенко. — Можна. Тільки не завадило б води у цистерну набрати...

Що вірно — то вірно. Не завадило б.

Машина їде заправлятись водою, а ми повертаємось на тракторний стан — чекати.

За годину машина приходить.

— Ну, є вода? — питаємо у шофера.

— У цистерні є, — відповідає шофер. — А в радіаторі нема. Дорогою витекла!..

Поки шофер вгамовує розпечений радіатор, начальник охорони за допомогою мотузочків припасовує до машини пожежний рукав. Явно для годиться.

— Все? — питаємо.

— Все!

— То подавайте воду!

— Еге, — каже голова колгоспу, — як її подаси, коли в машині насос не діє...

— ???

— Та ви не хвилюйтеся, — став заспокоювати нас голова. — Ми вашу «пожежу» відрами погасимо...

І то правда: відра — старий, випробуваний засіб. Не те, що сучасна техніка — догляду вимагає, псується. Ні, відра — то таки річ.

Цього ж переконання дотримуються і в колгоспі імені XXI партз'їзду Білгород-Дністровського району.

Була тут власна пожежна машина. Була, та загула. Списали її весною на брухт.

— Що, така вже стара була?

— Зовсім нікудишня, — ухильно відказує голова колгоспу Кочубинський Є. О.

— І чимало наїздила?

— Дванадцять тисяч кілометрів за тринадцять років.

Підраховуємо: як для колгоспної пожежної машини — забагато. Це мало не через день треба пожежі гасити.

— Що ви нею робили? — питаємо в голови. — Куди їздили?

— Не пригадую...

Переглядаємо акт на списання: машина пройшла не дванадцять, а сорок п'ять тисяч кілометрів. Ще краще!

— Як же так?

— А хай ти згориш! — каже голова. — Знову забувся. Справді, сорок п'ять...

Зрозуміло. Гостра втрата пам'яті на грунті можливої відповідальності. Адже за використання пожежної машини для господарчих потреб карають, про що т. Кочубинський знає з власного досвіду: останнім часом його двічі за це штрафували. Проте жодного разу він штрафу не сплатив. Мабуть, усе забувався. Хай воно згорить!..

Названі два колгоспи — на Одещині не виняток. Не затуркують себе пожежною безпекою і керівники колгоспів імені Жданова та «Прапор Леніна» Білгород-Дністровського району, дирекція радгоспу «Мирний» Біляївського району, правління колгоспу імені Фрунзе Овідіопольського району та деяких інших господарств.

А директор радгоспу «Дружба» Біляївського району Співак І. Д. про пожежні справи взагалі спокійно чути не може. Перед початком жнив зібрали тут, у радгоспі, семінар, щоб опрацювати з робітниками протипожежний техмінімум. Так т. Співак той семінар розігнав. Нічого дурничками займатись! Бодай би воно згоріло!..

І воно горить.

Лише за півроку нагоріло на Одещині всякого майна — і колгоспного та радгоспного, і особистого — на суму понад сто тисяч карбованців!

Так що стережіться, громадяни, пожежі. Йдучи з дому, не забувайте вимикати електроприлади! Трусіть сажу! І, головне, не дозволяйте дітям гратися з вогнем! Як бачите, це привілей дорослих.

В. КОВАЛЬ,
пожежний інспектор Перця.
Одеська область.

Чи знаєте ви...

...що найздоровіші на Україні люди живуть у Рахові (Закарпаття) і в селах Калатинці, Шевченковому та Березках Гадяцького району Полтавської області! Вони ніколи не скаржаться на своє здоров'я. Причина проста: лікар здоровпункту Рахівської картонної фабрики М. М. Величко та завідуюча Калатинецьким фельдшерсько-акушерським пунктом Н. С. Станкевич ніколи не бувають на роботі. Отож поскаржитися — нікому.

* * *

...що найретельніші серед усіх радіомайстрів фахівці працюють у Дрогобицькому радіоательє! Приймач «Ласточка», який належить громадянинові В. І. Омелянюку, вони лагодять уже чотири роки — з 2 серпня 1968 року! Квитанцію № 006680, видану гр. Омелянюку, з повним правом можна вважати символом старанності й самовідданості в роботі.

* * *

...що інтенсивне горотворення відбувається і в наш час! Всього лиш за десять років біля Чернігівського заводу покрівельних матеріалів — уздовж залізничної колії — виросли велетенські смоляні гори, які енергійно загрожують рухові поїздів. Творцем гір цього разу виступає не природа, а людина в особі директора заводу А. І. Однолька. Саме з його благословення й влаштовано за воротами підприємства це смоляне звалище.

* * *

...що найграндіозніша споруда XX віку зводиться у селі Лукашівці Тростянецького району Вінницької області! Ця унікальна споруда росте вже сім років і ростиме, за даними Вінницької облспоживспілки, принаймні до початку XXI століття. Запрошення на відкриття нового сільського магазину будуть розіслані завчасно.

Мал. И. КОГАНА

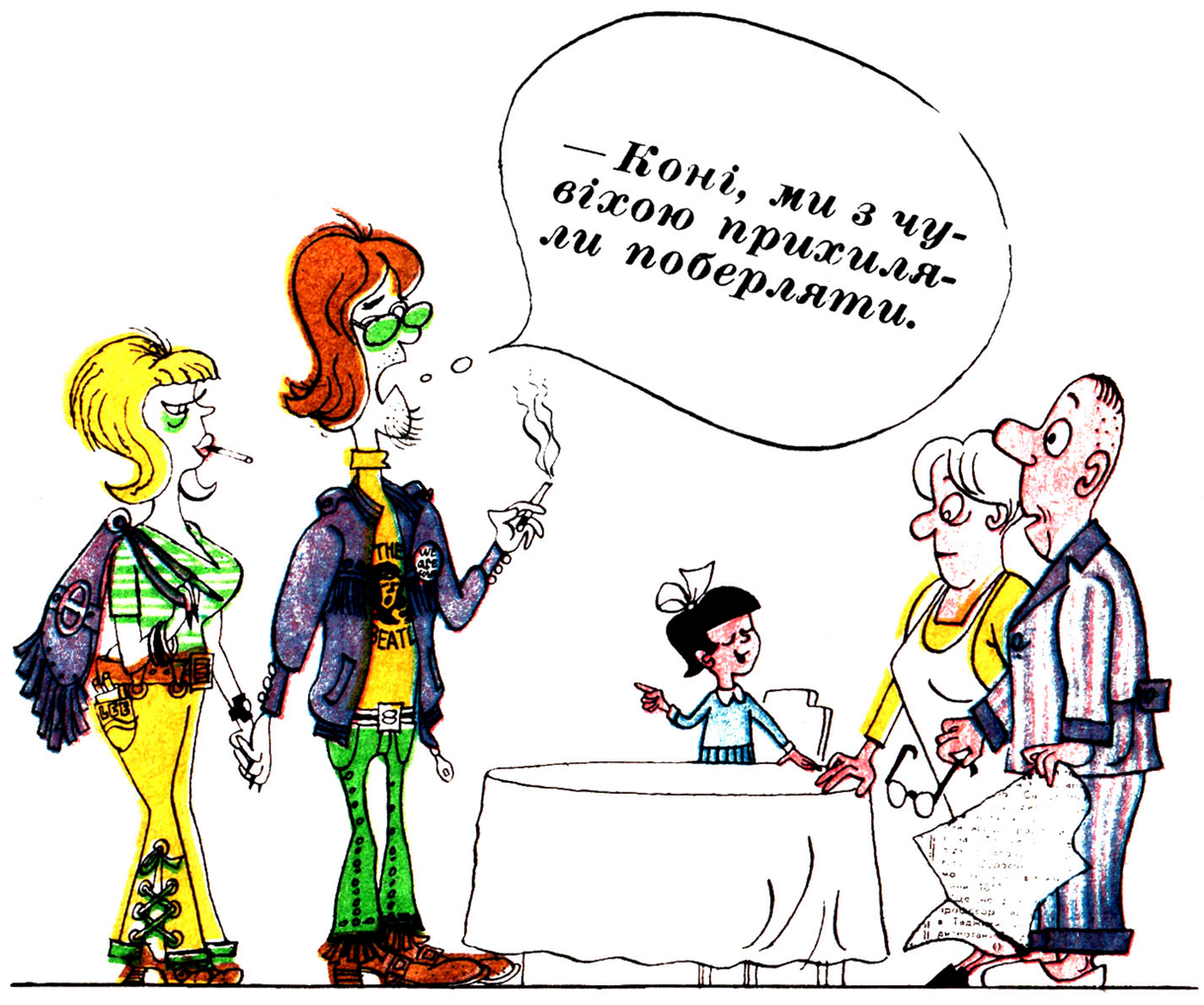

— Брат каже, що він з дівчиною прийшов обідати...

Народні усмішки

ДЕ Ж ІВАНКО!

Чоловік, жінка і п'ятирічний Іванко переходили вбрід річку. Серед річки жінка захвилювалася:

— Господи, а де ж наш Іванко?

— Не кричи! Я його за руку веду! — відповів чоловік.

Повідомив І. М. БЕЛІНСЬКИЙ
з с. Старої Ушиці
Кам'янець-Подільського району
Хмельницької області.

НАВОРОЖИЛА

Жінка, повернувшись від знахарки, говорить чоловікові:

— Ой, чоловіче, мені знахарка таке страшне наворожила!..

— Що ж саме?

— Сказала, що скоро стану удовою!

Чоловік швиденько схопив капелюха і вибіг з хати.

— Куди ж це ти так погнав? — кричить услід дружина.

— Біжу, щоб скоріше розвестись з тобою, — на ходу кинув чоловік.

Повідомив І. Я. ВАВРИК
з м. Львова.

З ЧОГО ДВІЙКА!

Коли прийшов Василько зі школи, батько взяв щоденника в руки і запитав:

— Так з чого двійка?

Василько злякано сказав:

— З чорнила.

Повідомив М. А. ФРАСОВІР
з м. Києва.

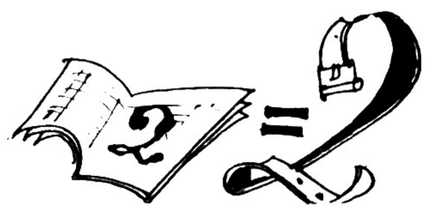

МАБУТЬ, РАДИЙ

— Мамо, а звідки взявся мій маленький братик?

— Лелека приніс.

— Йой, то він, мабуть, дуже радий, що позбувся такого крикуна.

Повідомив М. НАЛИВАЙКО
з с. Стрільки
Старосамбірського району
Львівської області.

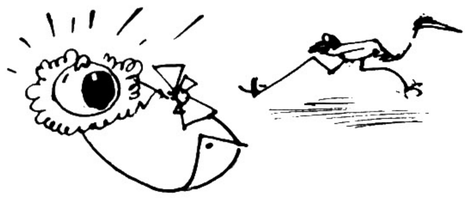

ЯК НЕ СОРОМНО!

— Що у вас є на обід? — запитав відвідувач їдальні.

— Як вам не соромно, громадянине, другий місяць у нас обідаєте, а ніяк не можете запам'ятати, — відповів офіціант.

Повідомив С. В. ЗАЄЦЬ
з м. Києва.

Мал. В. ГЛИВЕНКА

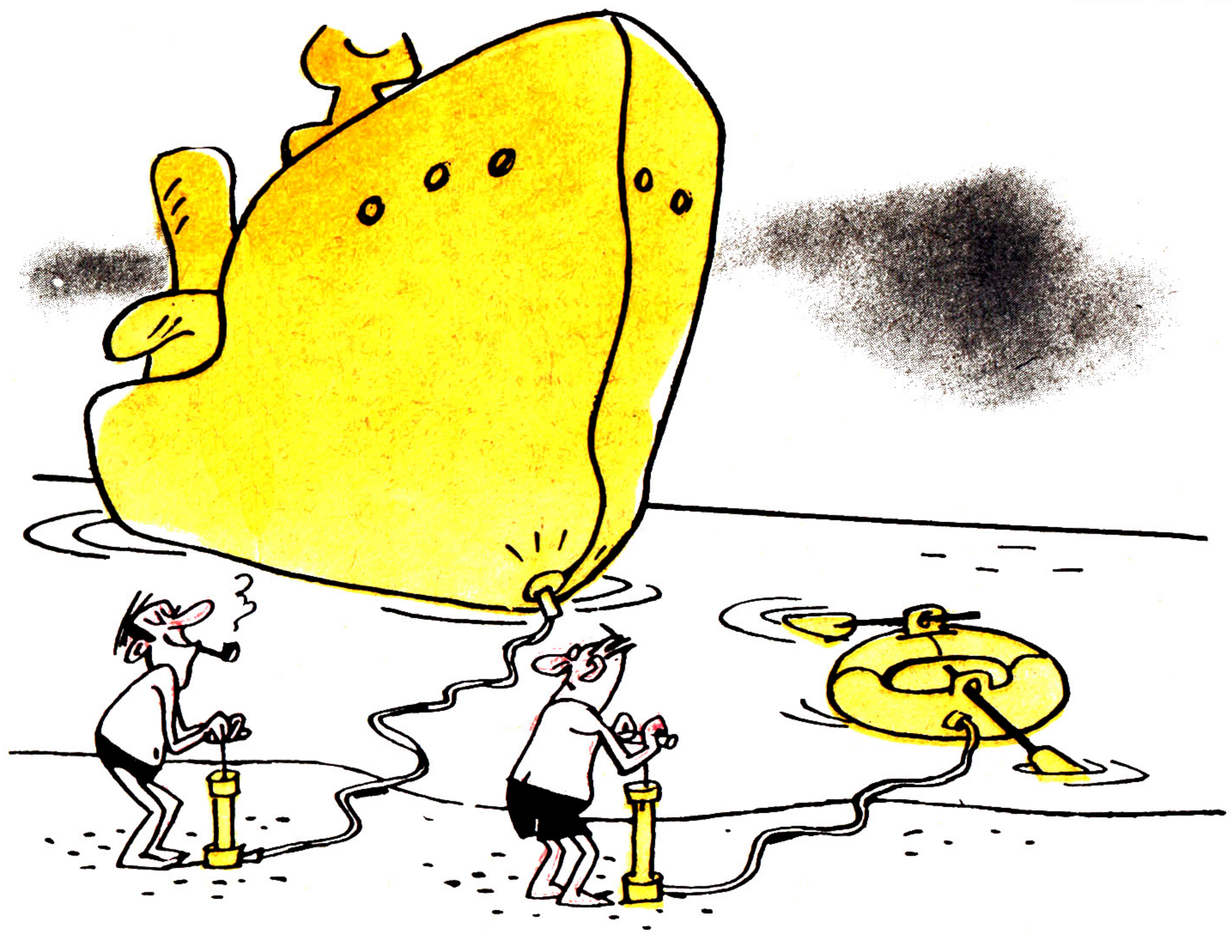

Без слів.

Маловідоме оповідання Марка Твена

Твори славетного американського письменника Марка Твена багато разів видавалися у нашій країні.

Сьогодні ж ми пропонуємо вашій увазі вміщене у шостому номері журналу «Книжный мир» за 1904 рік невеличке оповідання цього письменника. Воно не ввійшло до зібрання його творів і невідоме широкому загалу.

Історія його така: одна редакція звернулася до Марка Твена з проханням надіслати коротеньке оповідання і зобов'язалася виплатити за нього гонорар, як за великий роман.

Марк Твен погодився і надіслав редакції оповідання з 15 рядків. Ось воно.

Сторінки з видаткової книги одруженого

11 вересня.	Оголошення — «Шукаю друкарку»	30 центів.
13 вересня.	Тижнева плата (аванс) міс Сюїт	8 доларів.
14 вересня.	Зручний стілець для міс Сюїт	6 доларів.
15 вересня.	Квіти для міс Сюїт	25 центів.
18 вересня.	Троянди для міс Сюїт	5 доларів.
20 вересня	Тижнева плата міс Сюїт	16 доларів.
22 вересня.	Цукерки для міс Сюїт	2 долари.
23 вересня.	Квіти для міс Сюїт	25 центів
25 вересня.	Сніданок з міс Сюїт	2 долари 50 центів.
26 вересня.	Капелюшок для міс Сюїт	15 доларів.
27 вересня.	Тижнева плата міс Сюїт	25 доларів.
29 вересня.	Театр і вечеря з міс Сюїт	9 доларів.
30 вересня.	Манто для моєї дружини	85 доларів.
30 вересня.	Шовкова сукня для тещі	55 доларів.
30 вересня.	Оголошення — «Шукаю літню друкарку»	30 центів.

УПЕРШЕ

БАЙКА

— І як у тебе піднялась рука? —
Питав Лука
Наталку. —
Коли мене не жаль, жаліла б хоч качалку.
Занадто, жінко, ти швидка, —
Гуде вся спина, коле в боці,
Немов чорти мене качали по толоці
Чи волокли у яр на край села.
За що ж ти лупки отакої завдала?
Чого ти знову лізеш з кочергою?..
Ну, випив чоловік...
Не жити ж все життя йому лише водою!
Ну, втрапив не додому, а на тік...
А те, що ночував у сажі,
То вигадки твої зловражі.
Яка ж бо я свиня?..
Адже таке буває не щодня —
Уперше в цьому році...
Покинь рогач! Сама спочатку полічи,
А потім вже й товчи...
Ой-ой! Мабуть, немає вже ребра у боці!..

* * *

Лука правдивий був, ніколи не брехав,
Умів лічити також він, нівроку:
Він цього року вперше у полові ночував,
Бо йшов...
лиш перший день Нового року!

Віктор ЛАГОЗА.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

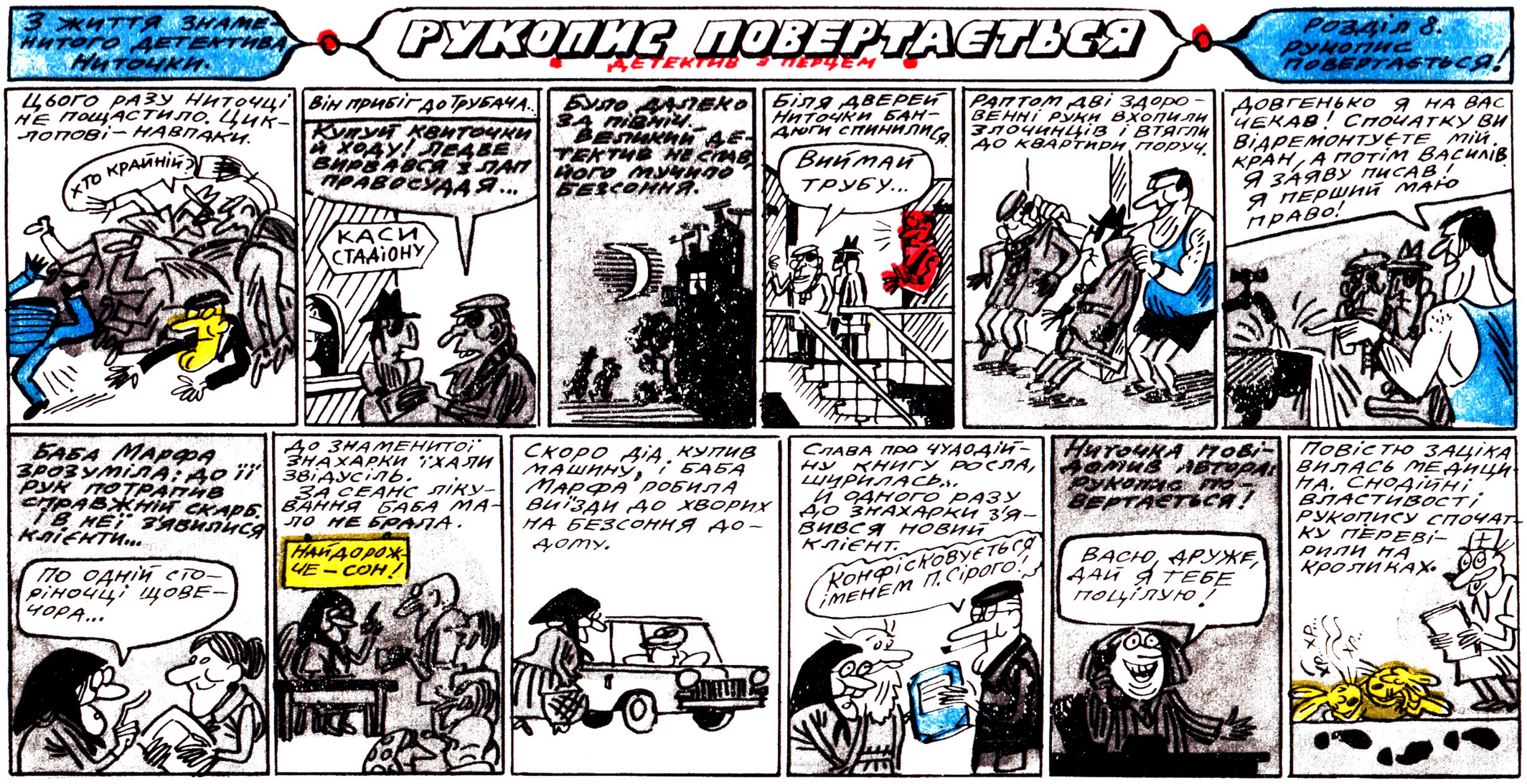

Якби не діти

ГУМОРЕСКА

Як тільки один мій знайомий у начальство вибився, я почав йому «викати» і здалеку вклонятися.

— Як ваша дружина? — якось запитав я, маючи намір просити, щоб прийняв мене на роботу.

— Ет!.. Ліпше не згадуйте про неї! — буркнув невдоволено.

— Але ж вона у вас така... Мила, хазяйновита... — спантеличено залепетав я.

— Мало чого колись було!

— Ай-яй-яй, — співчутливо похитав я головою.

— Ви ж знаєте, який я? Добропорядність, чесність — на першому місці. А вона?!

— Скочила в гречку? — випалив я.

— Та що ви! Про це й мови не може бути!

— Що ж трапилося?

— Одні ділки, яким я у дечому посприяв, привезли деякі чудові речі. І вона взяла. Ви розумієте?! — перейшов на крик приятель. — Та я не прощу їй того ніколи! Розлучуся!

Він аж посинів зі злості. І я старався його будь-що заспокоїти.

— Але якщо вони од щирого серця, із вдячністю... То що ж мала робити ваша дружина?

— Витурити їх за двері разом із речами! — не здавався приятель. — Не прощу!!!

— Але ж сім'ю руйнувати — то не жарт. Діти ж у вас! Такі чудові діти!

Приятель трохи прояснів.

— Лише діти мене й стримали, а то...

Через день дружина мого приятеля прийняла без вагань деякі подарункочки від мене. На четвертий день я працював під його добропорядним керівництвом.

І думав: яке щастя, що він так любить своїх дітей.

Б. ГАЛЯНОВСЬКИЙ.

с. Чесники
Рогатинського району
Івано-Франківської області.

Друже Перче!

Знаємо, що ти працюєш під девізом: «Сміття — з хати!» Ото і вирішили у тебе спитати: а що ж робити з отим сміттям, вимітеним із хати?

Комунгоспівці міста Канева, наприклад, усі побутові покидьки, всі відходи, що на смітник просяться, підкидають нам, мешканцям двох сіл — Бобриці та Грищенці, аж ніяк не цікавлячись, чи це нам подобається.

Ну, звичайно, наші районні керівники здогадуються, що нестерпний сморід та антисанітарія нікому сподобатися не можуть, але будь-що вдіяти, щоб перенести звалище на інше місце, не поспішають.

Не інакше, як сподіваються, що ти, Перче, зі своєю мітлою цьому підкидному сміттю даси лад.

КОЛГОСПНИКИ.

с. Бобриця
Канівського району
Черкаської області.

Може, хоч ти порадиш, як нам заманути до клубу Юлію Федорівну Марчишину. Чомусь не полюбляє вона цього культурного вогнища. Схоже навіть на те, що гидує ним. От і обминає його десятою дорогою.

А жаль. Дуже жаль! Бо ж зарплату Юлія Федорівна одержує як завідувачка цього клубу.

Припускаємо, що їй, людині вже у літах, не до танців і не до всяких там інших клубних розваг. А от молодь чомусь зрозуміти цього не хоче. Їй — відкривай двері клубу, і все! Мало того, їй ще й так зроби, щоб там можна було культурно відпочити.

Отакого, бач, молодим та зеленим забаглося!

Так от, Перче, допоможи нам, будь ласка: підкажи, як заманути до клубу Юлію Федорівну, або ж порадь сільській молоді, щоб не морочила їй голови своїми забаганками.

К. ЙОСИПЕНКО.

с. Довжки
Сколівського району
Львівської області.

У тебе, я знаю, пам'ять непогана. Отож, сподіваюся, ти не забув, що тобі написав торік т. Ястремський — голова виконкому Білогірської райради — у відповідь на нашу скаргу.

«Дійсно, — повідомив тебе т. Ястремський, — через село Червоне Переросліської сільської Ради протікає невеличкий струмочок, через який треба було прокласти місток. Правління колгоспу для цієї мети виділило транспорт і необхідні будівельні матеріали. Будівництво містка буде закінчено до 5 грудня 1971 року».

Аби ти часом не подумав, що голова нашого райвиконкому тебе обманув, зразу ж зауважимо: все, що він тобі написав, відповідає дійсності. Транспорт, справді, було виділено, будматеріали — теж. Дійшло до того, що й будівництво містка розпочали. Аж цілий день трудилися. А на ранок наступного дня керівники нашого колгоспу забули геть про все — навіть про обіцянку, дану голові райвиконкому, закінчити будівництво «до 5 грудня 1971 року». Пробували ми їх привести до пам'яті, та марно — нічого з цього не виходить. Може, хоч тобі, Перче, це вдасться, бо на Білогірський райвиконком у нас надії мало: там, як сам бачиш, забувають перевірити, чи виконуються власні ж розпорядження.

М. ГУЛЬКО.

с. Червоне
Білогірського району
Хмельницької області.

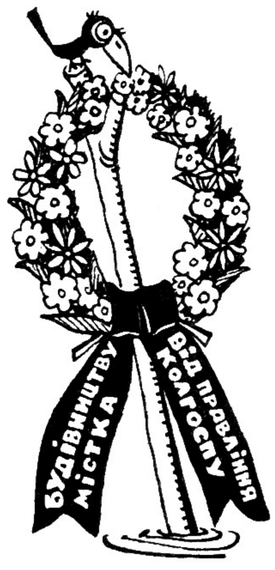

ПАРОДІЯ

ПОЛТАВА І Я

«Перед тобою я стою
Й не пізнаю тебе, їй-право.
Як ти повищала, Полтаво,
Чи, може, нижчим я стаю...

...Так, мабуть, страшно і суворо,
І не практично, біс бери...
Щоб вибігти на вищу гору —
Збігаєш іноді з гори».

Олесь ТРУСАН, «Полтава», збірка «Ласка», вид-во «Прапор», 1971 р.

**Коли стою, коли сиджу,
Коли додому йду з роботи
Чи до коханої біжу —
В Полтаві всі мої турботи.**

**Стою в Жовтневому саду
Я біля пам'ятника Слави.
Я гідний, біс бери, Полтави
І славу теж свою знайду.**

**Полтаво, я тобі приніс
Сумлінні сумніви, як завше.
Чи ти мене переросла вже,
Чи я до тебе не доріс?**

**Як не доріс, ростиму знов.
Уже не можу зупинитись...
Біжу з Парнасу стрімголов,
Щоб на Олімпі опинитись!**

Юрій РИБНИКОВ.

Дали перцю!

Коли народні контролери перевіряли роботу свиридівського продмагу, вони виявили цікаву деталь: жоден грам товару тут ніколи нижче прейскурантної ціни не продавався. Як правило, ціни в продмазі тільки завищувались. Запровадила це правило завідуюча магазином М. В. Касьян. На цьому грунті між споживачами й завмагом виник конфлікт, описаний у листі до редакції.

Як повідомив Лохвицький районний комітет народного контролю (Полтавщина), факти завищення цін підтвердились. За рішенням виконкому сільради М. В. Касьян з посади завмага звільнено.

Страшне перо не в гусака...

«Я своїми гочами бачила як Іван купив коняку випив і геть одкинув копита».

(Із пояснювальної записки).

Надіслав О. ГРИШКО.

м. Хмільник
Вінницької області.

* * *

«Увага! Хто знайшов мої вставні зуби після п'янки, поверніть мені, Івану Гончарову, що живе біля скотобази. Нагорода: розпитіє півлітри на двох».

(З об'яви).

Надіслав М. ОСИПЕНКО.

м. Кролевець
Сумської області.

* * *

«Коли він вийшов подивитися на земельну ділянку, що знаходилась неподалік від оселі, то помітив таке: дружина саме підгортала останній корч картоплі. Нестерпно палило липневе сонце. Була жарота. Чоловік, помітивши, як дружина обливається градом поту, заспівав: «Хай завжди буде сонце! Хай завжди буде жінка! Хай завжди буду я!» І, не довго думаючи, пішов під бриль кришатої вишні, яка манила до себе тінню...»

(З новели, надісланої до редакції).

Надіслав В. БРОВИНСЬКИЙ.

м. Чечельник
на Вінниччині.

* * *

**«Кіно.
Ти моє життя індійське у 2 серіях.
Поч. 9 год.»**

(З афіші).

**«В неділю
в клубі буде:
«Нечиста сила».
Покладена драмколективом.
Поч. 8 год. веч.».**

(З об'яви).

Надіслав Д. КОВТОК.

с. Нижній Березів
Івано-Франківської області.

Мал. О. АЛЬОШИЧЕВА

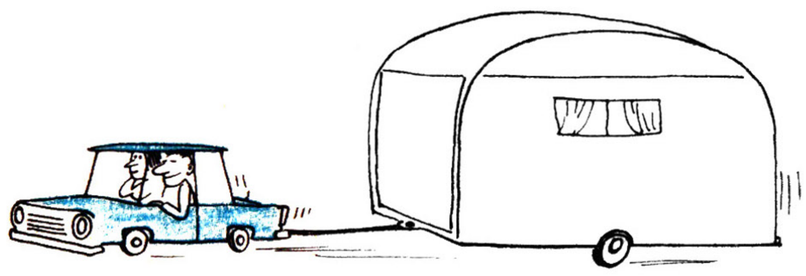

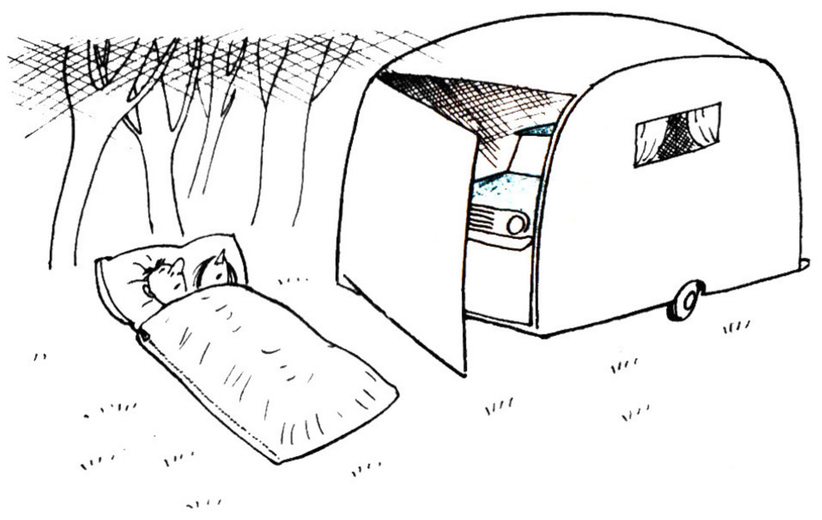

Без слів.

Клуб губителів природи

РИБКИ ЗАКОРТІЛО

Протягом століття громадськість села Ганнівки помилково вважала, що не можна свіжої рибки скуштувати, ніг не замочивши. Хтозна, скільки б іще вона помилялася, якби у місцевому колгоспі «Шлях до комунізму» Новоархангельського району головував не І. А. Бондаренко, а хто-небудь інший.

Івана Арсеновича від більшості колег відрізняло те, що останнім часом організм його дещо збіднів на фосфор. Це тому, що в зовсім недалекому минулому тов. Бондаренку довелося немало перехвилюватися. Спочатку за свою посаду начальника районного управління сільського господарства, потім — за те, щоб дали хоч яке-небудь, але керівне крісло. Дали. Але й після цього організм — тепер уже голови колгоспу — не знає перепочинку: чимало енергії витрачає на щоденні переїзди від місця проживання (райцентр Новоархангельськ) до місця роботи (село Ганнівка). Як не як, а кілометрів п'ятдесят із гаком спідометр колгоспної «Волги» накручує. Важко, звичайно, Іванові Арсеновичу щоразу після сніданку в отаку далечінь трястися. Але в психологічному аспекті подібна жертва виправдана. Жив би, приміром, голова в Ганнівці, звикся б із недоліками, не помічав би їх. А так щоразу приїздить у колгосп ніби стороння людина, свіжим оком дивиться навколо і багато дечого помічає.

Так от, кинув він одного разу оком і помітив, що в колгоспі аж тринадцять ставів. Спочатку Івану Арсеновичу не сподобалася сама цифра. Чому раптом тринадцять, а не дванадцять чи, зрештою, чотирнадцять? Потім він згадав, що коропці, які мали необережність у ту хвилину витанцьовувати на воді, — до краю насичені фосфором, так потрібним його організмові. Закінчилося усе тим, що пригнав Іван Арсенович екскаватор з сусіднього лісництва. Екскаваторник підтвердив свою високу кваліфікацію — за кілька хвилин розрив греблю, а потім заходився черпати ковшем коропів. Оскільки механізм був більше пристосований до земляних робіт, ніж до рибної ловлі, значна частина риби, а особливо малька, пішла за водою. Але й тієї, що залишилася, вистачило для поповнення організму голови потрібними хімічними сполуками.

**В. БАЛАШІВСЬКИЙ,
М. ГАННИЧ.**

Кіровоградська область.

ПЕРЦЕВІ ВІДПОВІДАЮТЬ

★ У листі з села Заплави (Одеська область) писалося, що їхній магазин рідко відкритий, продавець т. Шемякова частіше буває вдома, ніж за прилавком.

Голова виконкому Любашівської райради тов. Федчун повідомив, що Шемякову з роботи знято. Нині магазин працює за розкладом.

★ Технік-лісівник Якушинецького лісництва Вінницького лісгоспзагу Г. С. Михиринський у свій час зловживав, спекулював державним лісом, за що його було звільнено з роботи і засуджено.

За законом, Михиринський після відбуття строку не мав права знову обіймати ту ж посаду. Але, як написали нам у листі, його все ж зараховували там же техніком-лісівником.

Як повідомив редакцію перший заступник прокурора Вінницької області т. Решетько, такий факт дійсно мав місце. Нині Михиринського з роботи знято.

Головний редактор
Ф. МАКІВЧУК.

Редакційна колегія: М. БІЛКУН, С. ГЕРАСИМЧУК, В. ЗЕЛІНСЬКИЙ, О. МИХАЛЕВИЧ, Д. МОЛЯКЕВИЧ, С. ОЛІЙНИК, І. СОЧИВЕЦЬ (відповідальний секретар), В. ЧЕПІГА.

ВИДАВНИЦТВО «РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»

Адреса редакції: 252047. Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4. Тел. 41-89-12, 41-89-17, 41-89-15. Для телеграм: Київ Перець. Ціна 24 коп. на місяць.

Журнал «Перец» № 16 (890) (на украинском языке). Виходить двічі на місяць. Здано до набору 17. VII. 1972 р. Підписано до друку 1. VIII. 1972 р. БФ 10795. Папір 70×108¹/₈. Фіз.-друк. арк. 2. Умовн. друк. арк. 2,8. Обл.-вид. арк. 4,54.

Передруковуючи із журналу матеріали, треба обов'язково посилатись на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна». Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94. Зам. 03679. Тираж 2 380 000 прим.

Індекс 74393

Карузела

У нас у гостях польські друзі — художники журналу «КАРУЗЕЛЯ» (Лодзь)

— Останній стіл! Мал. Й. СКОНЕЧНОГО

— Ви, звичайно, можете мати власні погляди, але щоб вони не розходилися з моїми!

Мал. К. БАРАНЕЦЬКОГО

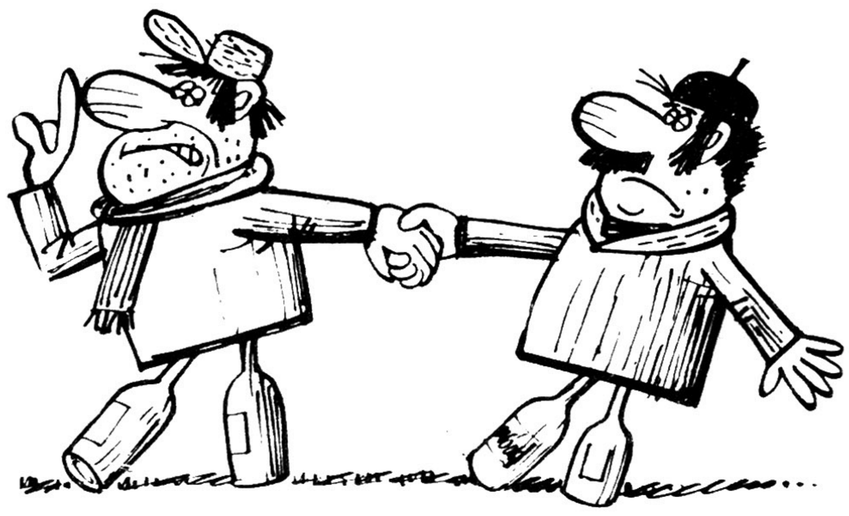

— Ти певний, що на таких ногах ми дійдемо до соціалізму! Мал. К. БАРАНЕЦЬКОГО

Без слів.

Мал. А. ВОЛОСА

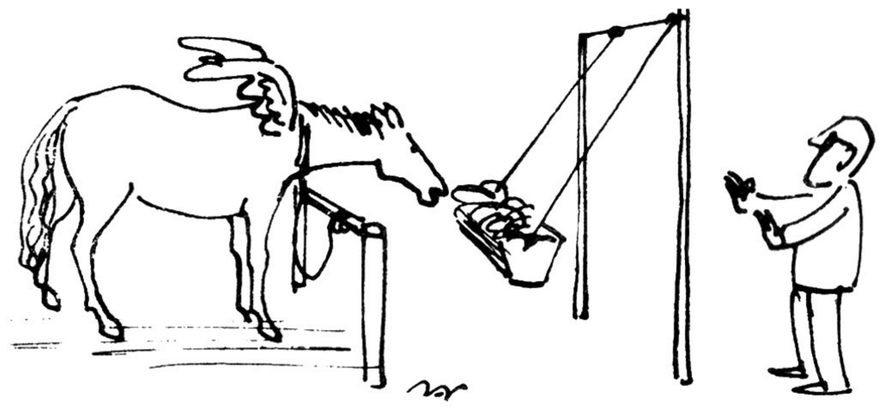

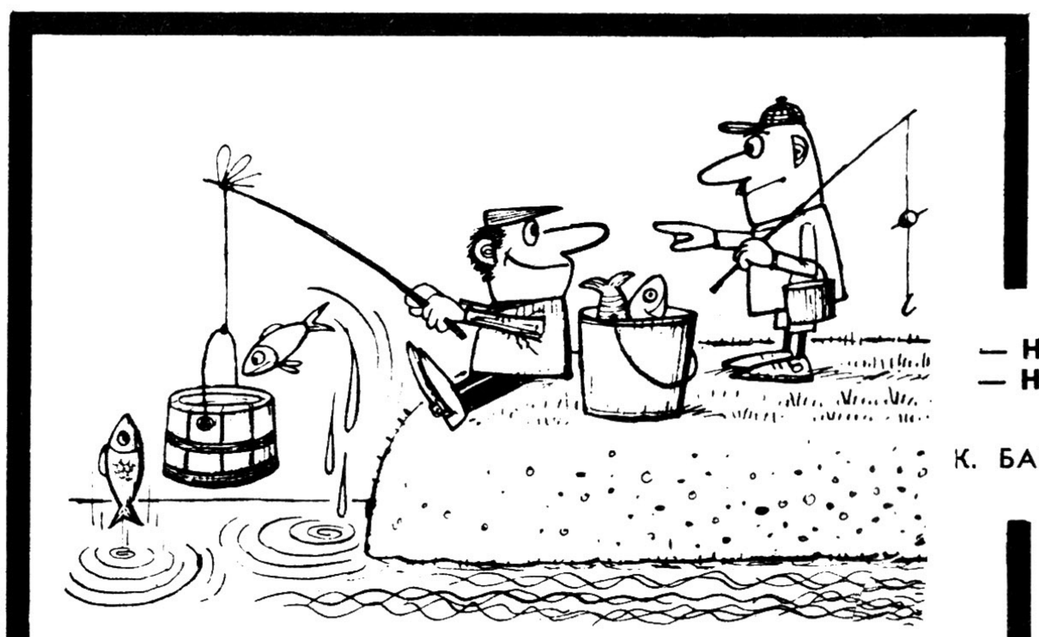

— На що ловите!
— На чисту воду!

Мал. К. БАРАНЕЦЬКОГО

perec-ua.
perec-ua.

Без слів.

Мал. ТВАРДОХА

— Як ви провели тиждень?

Мал. Й. СКОНЕЧНОГО

— Не розуміємо, чим ми, власне, обмежуємо вашу ініціативу!

Мал. С. ЖАРКОВСЬКОГО

Відсканував і опрацював
Олег Леськів
http://perec-ua. livejornal.com